ޔައުމިއްޔާ

އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 5 ވަނަ ބައްދަލުވުން. (06.04.2010)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 2010 ވަނަ އަހަރުގެ 5 ވަނަ ޖަލްސާ އަށް ވަޑައިގެންދެއްވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެޖެންޑާ ކުރިމަތިލާފައި މި ވަނީ ހަމަ ޚާއްޞަ އެހީ އަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމާއި މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން އެންޖީއޯސްތަކާއި ބައްދަލުކުރުމަށް. އެ ގޮތުން 11:15 އަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާފައި ވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ލޯފަން ކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހޯދައިދިނުމަށް މަސައްކަތް ކުރައްވާ ޖަމްޢިއްޔާ އަށް. އެ ބައްދަލުވުން ވަކިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިޓީ އެއް ފޮނުއްވާފައި އެ ގޮތަށް އެދިވަޑައިގެންފައި އޮތީ. ދެން 11:40 ގައި އެސޯސިއޭޝަން ފޮރ ޑިސެބިލިޓީސް އެންޑް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، 12:00 ގައި ކެއާ ސޮސައިޓީ އަދި ސެންޓަރގެ ފަރާތުން ވަޑައިގެންނަވާ ބޭފުޅުންނަށް. (ވޯޓުފާސްކުރުން) އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން އިޖްތިމާޢީ ކަންކަމުގެ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައި މިހާރު މި ފެށީ. އާދެ، މި ކޮމިޓީން މިހާރު ބައްދަލުވަމުން ގެންދަނީ ޚާއްޞަ އެހީ އަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމާއި މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ބިލު. މި ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގެންނަވާ 11 މެންބަރުން. އަޅުގަނޑު ހަމަ އާދަކުރިން ދަންނަވާލާނަން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނާ އެއްކޮށް މި ބައި މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރައްވާލުމަށްޓަކައި ވަޑައިގެން މި ތިބީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ލޯފަން ކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހޯދައިދިނުމަށް މަސައްކަތްކުރައްވާ ޖަމްޢިއްޔާގެ 3 ބޭފުޅަކު. އާދެ، އަޅުގަނޑަށް ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތުން އެއީ ޖަމްޢިއްޔާގެ ރައީސް މުޙައްމަދު މާޖިދު، ޖަމްޢިއްޔާގެ ޖެނެރަލް ސެކްރެޓަރީ ނަޞްރުﷲ ވާޙިދު، ދެން ޖަމްޢިއްޔާގެ ހިންގާ ކޮމިޓީގެ މެމްބަރު ޝިފާނާ. އާދެ، ތިޔަ 3 ބޭފުޅުންނަށް އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ވަރަށް ހޫނު މަރުޙަބާ އެއް ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގައި މި ހިމެނިވަޑައިގެންނަވާ 11 މެންބަރުންނަކީ އެއީ، ހެންވޭރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢާމިރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު، މަޑަވެލި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނަޝީދު، މަރަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢުމަރު މުޙައްމަދު، ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހުލޫފު، ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިން މަނިކު، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަފްރާޝީމް އަލީ، މާވަށު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ޖަމާލު އަބްދުއްރަޙްމާނު، ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު، ތޯއްޑޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް އަދި އަޅުގަނޑު ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ

މަސީހު މުހައްމަދު. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މި ބައްދަލުވުމަށް ކަނޑައަޅާފައި އޮތީ 20 މިނެޓް. އެހެންވީމާ، މިހާރު 12:25 . އިން ފެށިގެން އަޅުގަނޑުމެން 20 މިނެޓް ގުނަން ފަށާނަން. އެހެންވީމާ، ގެންދަން ހިއްސާކުރުއްވާފައި އޮތީ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން ޕީ.އައި.އެސް.އެމް އަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ބިލާ ބޭސް ގޮތުން ވިދާޅުވަން ބޭނުންފުޅުވާ އެއްޗެއް ވިދާޅުވުމަށް. ދެން އޭގެ ފަހުގައި މެންބަރުން ސުވާލުކުރެއްވުމާ އަދި ކަންކަމާ ގުޅިގެން ޕީ.އައި.އެސް.އެމް ގެ ތަޢާރުފުން އެއްޗެއް ވިދާޅުވުމަށް. އެ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ޕީ.އައި.އެސް.އެމް ގެ ތަޢާރުފުން އެއްޗެތި ވިދާޅުވެ ދެއްވުމަށް.

ޕީ.އައި.އެސް.އެމް ގެ ހައިސް، މުހަންމަދު މާޒިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު ތިޔަ ވިދާޅުވި ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އޮތީ އެއްޗަކީ އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީ އާ ބައްދަލުކުރުމުގެ އެންމެ ބޮޑު ބޭނުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ފަސް ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކެއް ހުށަހަޅާ އަދި އެ ކަންތައްތަކެއް ހިއްސާކޮށްލުމަށް. ދެން ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕޮލިސް ކުރީގެ ބައްޖެހިފައި ސަރުކާރުން ޚަރަދުކުރަން ބަޖެޓެއް ލިބިފައި. ދެން ބިލަން ބަޖެޓުގައި ދެން އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ނުލިބޭ. ދެން އެހެންވެގެން އަސްލު ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކެއް ހިއްސާކޮށްލުމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ކަމަކީ ކަންތައްތަކެއް ހިއްސާކޮށްލުމަށް އަސްލު މި ބައްދަލުކުރުމަށް އެދުނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކުރިން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި މާޒިން ދެއްކެވީ. ދެން މިހާރު މި ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް ނަސްރުﷲ ޒާހިރު. އާދެ، ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

ޕީ.އައި.އެސް.އެމް ގެ ރަޖިސްޓަރު، ނަސްރުﷲ ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ ޝުކުރިއްޔާ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހައުސިންގ ސިޔާސީ ކުރުމުގެ އެއްވެސް ފުރުސަތެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ ކުރިން ކުރީން ވެސް ހައުސިންގ ސިޔާސަތުތައް ބޭނުންވާ. އެ ކުރީންނަކަށް ވެސް ހަމަ ކަނޑައެޅުނު މަސައްކަތެއް ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ. މިގައި ދޮރަށް ހައުސިންގ ސިޔާސަތު ބޮޑަތަކެއް ހަމަ ހުއްޓި ނަގާނެ ކަމެއް އުނދަގޫ. ނަމަވެސް، އެއީ އަޅުގަނޑު ހައުސިންގ ސިޔާސަތުތަކެއް ބޭނުންވާ. އެ ކުރީން ބާރު ގެނައުމަށް ނުކުރެވޭނެ. ކުރީން ހިތްޖެހޭ އޮތް ރިސާޗަކަށް އެބަ އެބަ. އެ ކުރީންނަކީ ނުވާ މާލީ އަދި އެހެން ހައުސިންގ ހިތްވަރު ކުރެއް. އެ ކުރީންނަކީ ހައުސިންގ ޖާގަ ދިރާސާކޮށް އެވެގެން އެ ދިރާސާގެ ތަރުތީބު އެކަށީގައި މިހާރު ކަމެއް ބޭނުންވާ ކަމަކަށް. މިހާރު

ކިރިޔާ ފުރާނަ ހިމާޔަތްކުރަމުން ގެންދާ ކުދިން ވެސް އެބަހުރޭ ޖަމުޢިއްޔާގައި. ނަމަވެސް، އެ ކުދިންނަކަށް ނޫޅޭ އެ ކުދިންގެ އެ ބަޔަކު ގޮސް އެނބުރި އައުމުގެ އެއްވެސް ހަބަރެއް ވެސް. ހަމަ އެ ކުދިން ދާންޖެހޭ އަދިއްޔަ ހަރަދުގައި. އެ ކުދިންނަކަށް މިހާރު މި ލިބޭނީ 1500 ރުފިޔާ. ދެން ފޯރުކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ހިލަބީ 2000 ރުފިޔާ ކަންކަމުގެ ވާޖިބުކަންތަކުގައި އިންސާނީ ވަރަ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން އެވެސް ދިނުމަށް. ސަރުކާރަށް އެ ކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އަދި ވަނީ ވަކި ގޮތެއް ނިންމާފައި. ނަމަވެސް، އެ 2000 ރުފިޔާ ނުލިބޭނީ 1500 ރުފިޔާ ލިބޭއިރު 1500 ރުފިޔާ އިން އެމަދުގެ ހަރަދުތަކަށް ކޮންފައި އަދި ކާފަން އެތަށް ކުދިންތަކެއް މިހެން އެއްކޮށް އުޅޭއިރު އެ ކުދިންގެ ފޯނު ކުރުންތަކެއް ވެސް އޮންނާނެ. އެ ކުދިންނަކަށް ސާމާނާ ބައްޗިހިންނާ އެއްކޮށް އުޅުން ތަންތަނަށް ވާ ޑިނަރއެއްކޮށް ދޫކޮށްލައެ. އެ ކުދިން ހިތްހަމަޖެހުމަކަށް ކުރާ ކަމަކީ ފުރުޞަތުކަށް. އެ ކަމަށް ވެސް ފުދުމަތަކަށް ހަރަދު ދީ. ދެން 1500 ރުފިޔާ އެ ގޮތަކަށް ނޫޅެ ފުދޭކަށެއް. ދެން އެހެންވީމާ، ކިޔަވައިދޭ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާމުން ދަރާފަތް އެޅެން އެބަޖެހޭ. ދަރާފަތްގެ ތެރޭގައި އެ ކުދިން ކިޔަވަން ލިބެންޖެހޭ. ދެން އެކުދިން ލިބޭއިރުގައި ޢާއިލާ މިހެންނަކަށް ވެސް އައިސް ލިބޭވަރަށް ކަހަލަ ކަންތައްވެސް އިންތިޒާމެއް ހަމަޖެހިފައި އޮންނަންޖެހޭނެ. ދެން އާގެއިމުރުން އެ ކުދިންނަކަށް މިހާރު އެއްވެސް ވަރަކަށް މުޖުތަމަޢުގައި އަގުވެރިކަމެއް ނެތް. އާއިލާތަކުން ވެސް ވަރަށް އިހުސާސްތަކެއް އެބަ ކަންތައްތަކަށް ކުރޭ. ވަރަށް ބޭރަށް އެކަކުރިކަންތަކުގައި އެބަހުރޭ. ނަމަވެސް އަދި އެއްވެސް ބަދަލު ހިމެނުމަށް ރަސްމީ ކުރިއަށްވެސް ވެސް އަދި އެކަން ބަދަލުވެސް ނެތް. އަދި މިހާރަށް ވުރެން ބޮޑަކީ ކުދިންގެ ޢާއިލާތަކުން ހިނގުމަށް އެ ކުދިންނާ ދޭތެރޭ ކަންތައްތައް ކުރަނީ، އެ ކުދިންގެ ބައްޖުތަކާ ތިބެނީ ކޮށައިނޫ، އެ ކުދިންގެ ބައެއް ބޭބޭފުޅުންނަށް އެއްވެސް ކަހަލަ މަސައްކަތްތަކާ ދިމާވަނީ ކޮންތަ އެއް ނޫޅޭ. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް ބަލާފައި އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު ކުދިންތަކާ އެއްވެސް އިސްނަގައިގެން ހަމަ އެކުދިން ކުރި ކަމެއް ޖަމުޢިއްޔާ އެއް އެޅުއްޖުން. އެކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ބައިވެރިވީ އެ ކުދިންގެ އެދުމުގެ މަތީން. މި ހިތާ ކަމަކީ ފުރުޞަތު ކުދިންނަށް ކުރުމުން ކަންތައްތަކަށް ނުވާތީވެ. ދެން ހިނގާ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން ޖަމުޢިއްޔާގައި ތިބީ 10 މެންބަރުން. ތިބޭއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތިބީ ވެސް 7 މެންބަރުން ހިނގާ ކޮމިޓީގައި ވެސް ފުރުޞަތު ކުދިން ތާރޭގައި. އަދި، މެޖޯރިޓީ ޤާނޫނު އިންސާނީ ކަންތައް ގޮތެއް ވިދާޅުގެ ފުރުޞަތު ކުދިންނަކަށް. ޤާނޫނު ފުރުޞަތު ކުދިން ބާރުއޮވާ ގޮތެއް ނޫނު ގޮތަކަށް ކަމެއް ނިމިގެން ނުދާނެ. އެ ގޮތަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަންތައްތައް އިންސާނީ ހަމަޖެހިލާފައި. ދެން އިތުރު ކަމެއް އެބައޮތޭ.

ޑީ.އާރ.އެސް.އޭ ގެ ރައީސް، މުޙައްމަދު މާޖިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން މަޖިލީހުން އެބަބޭނުން ޕާސްކުރައްވާފައި 2008 ވަނަ އަހަރު ޕާސްކޮށްފައި ވިއުން ވެސް އަޅުގަނޑު އަތުގައި އިންނާނެ. އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ 2000 ރުފިޔާ ލިބެންޖެހޭނެ ގޮތަށް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާތަނަށް ލިބެމުން އައީ 1500 ރުފިޔާ. ދެން އަނެއްކާ އިންނަނީ ވެސް، ޕްރޮސީޖަރު އެއް އިނދޭ. ޕްރޮސީޖަރު އިންނަނީ 65

އަހަރުމެން މަތީގެ ފަރާތްތަކަށް އެ ދޭ އިޝާރާތާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެ ލިބެންޖެހޭނެ ގޮތަށް. އެކަމަކު އަދި މިހާތަނަށް އައި އިރު އޮތީ ނުލިބިފައި. އެވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މަޖިލީހަކަށް، މި ތަނަށް ވެސް ގޮވައިގެން ވަރަށް މަސައްކަތް ކުރިން. އީދުގައި ހުންނަވި އަމިއްލަ ދަރިންނަށް އެ ބޭފުޅާ އަށް އިތުރު ނުކުމެ ފާހަގަކޮށްފައި އޮތް އެއްޗެއް ކުރަމުން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުން ލިބުނު އެއްޗެހި ހުރިކަމުގައި ވެސް ވަރަށް ބޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހައްޤު ތަކުގެ ކުދިން ބެލުމަށް ދިނުމަށް އެއްބަސް ވާނެ ގޮތެއް ހިމެނިފައިވާ ކަމަށް. ކުދިން ބަޔަކު ބަހައްޓަން ޖެހޭ ކަމެއް ވެސް އޮތީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅި ބައިވެރިވި ކަމަށް. ކުރީން ބަޔާން ކުރުމަށް އަދި ހަރުދަނާ ވެސް ވެއްޖެ. އެކަމަކު ހުރިހާ ކަމެއް ޖަހާ ފަރާތްތަކުން ރަނގަޅުކުރިއަށް ދިޔައިރު ވެސް ކުދިންނަށް ވެސް ވާނެހެން ކުޑަކުދިން ބޭނުން ކުރާ ވާހަކަ ފުރުސަތު އޮތުމެއް. ވަކިވަކި ކުދިންނަށް ވެސް އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މި ފެށި ހަރަކާތް ވަރަށް ބާރު ކުރުމަށް ދިނުމާއި ނިޔާވެރި ކަމެއް. ތަރައްޤީ ކުރަން ކުޑަކުދިންނަށް ނުދެވޭ ބައިތަކާ ކޮށްދީ ކުޅަދާނަ ބަޔަކު ދެމެހެއްޓުމަށް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސްތަޤްބަލު ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ވެސް ކަމެއް. އެއީ މުހިއްމު ކަމެކެވެ. ކޮންމެ ޙާލަތެއްގައި ވެސް ފަހަރެއްގައި ނިމުނީ އެ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ކުޅިވަރުގެ ވިސްނުމަށް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މި ދާއިރާ ވަރަށް ފަސޭހައިން ބޭނުން ކުރުމަށް ވަކިން ފުރުސަތު. އެ ކަމާ ބެހޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިވަރު ވެސް އެ ދިރާ. ދުއާ އާއްމުކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބާއްޖަވެރި ނުވޭ. އެކަމަކު ގަބޫލުކުރެވޭ އަދި ވެސް ނުވޭ. ފަސޭހައިން އަޅުގަނޑުމެން ހިސާބެއްގައިވާ ފުރުސަތު ދިޔައިރު އަދި އެކަން ތަކެއް ދިޔައިރު ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ބުނެވި އެކަން މިހެންނަށް ވެސް ހަމަ އެއްގަމުގައި. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާ ބައި ހަމަ ވަރަށް ކުރިއަށް ވެސް އެވާ ނުދިން. ނަހަމަ ވެސް ހަމަ ވާހަކަތައް ދެކެވިފައިވާ ހަމަ ވަރަށް ކުރީގައި މައިންބަފައިން އަޅުގަނޑުމެން ގޮވާލައިގެން ނިޔަލަށް ދަށުގައި ކުރިއަށް ދާނެ. އެކަމަކު މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރުމަށް ނިޒާމް އަސާސީ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން މި ބިލުން ކުރިއާ ކަމެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޝުއޫރު ވާން، ޝުއޫރު ދޭނެ ތަރުތީބު. އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި ބައިވެރިވުން އަސާސީ ބޮޑު ބައިގައި.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މަރުޙަބާ ކިޔުމާ އެއްބަސް ވާހަކަ ބޭނުންފުޅުވާ އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވަން.

<u>ވީ.އައި.އެސް.އެމް ގެ ސެކްރެޓަރީ މަރުޙަބާ ކިޔުމާ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މި ވަގުތު ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާނީ އެ ދެ ބޭފުޅުންވީމަ އަޅުގަނޑު އެއްވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވާކަށް މި ވަގުތު ބޭނުމެއް ނުވޭ.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަދި ފާއިޒް އެއްޗެއް ދަންނަވާލާ.

ވީ.އައި.އެސް.އެމް ގެ ހަޤާނޑުރު، ނަސްރުالله ފާއިޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނީ އަށްއެކަމަށް 65 އަހަރުން މަތީގެ މީހުންނަށް ހިލޭ ބޭސްފަރުވާ ކުރުވުން ގެނީ އާވާ. ނަމަވެސް، ތިޔަން ކުރިންނަން ނިސްނޫ އެ ގޮތުގައި ހަމަޖެހިފަ އެއް. ތިޔަން ކުރިންނަކަށްއެ ނޫވާ ތާރީ ހުރިން ގޮތުއްވެސް. ނަމަވެސް، 65 އަހަރުން މަތީގެ ބޭފުޅުންނަށް އެބަ އޮވޭ ކާނާވެވިސް ގޮތަކުން ތާރީ ހުރިން ގޮތް މަދުކުރިފުޅަށް. އެ ބޭފުޅުންގެ ދަރިން ވެސް އެބަ ތިބި. އަދި އަނބިން ނުވަތަ ފިރިން ވެސް އެބަ ތިބި. ނަމަވެސް. ތިޔަން ކުރިންނަން ނޫވާ އެފަދަ ގޮތުގައި ވެސް ހަމަޖެހިފަ އެއް. ވަޒީފާ އެއް ލިބޭން ގޮތުގައި ވެސް ނެތޯ. ވަޒީފާ އެއް ހުރިން ތަނަކަން ދިޔާކަމުގައި ވިޔަސް ތިޔަން ކުރިޗަކަން ވެއްޖެއްޔާމުން ދެން އިތުރަކަން ވާހަކަ ދައްކާލާމާ ވެސް، އިންޝުރެންސް އެއް ވެސް އެއްވެސް ކަހަލަ ނޫވާ. ހަމަ ވަގުތީން އެއްކަހަރިކޮށްލެވޭ. އިތުރަން ކުރުވާން ކަހަލަ ނޫވާ. އެހެންވީމާ، ތިޔަން ކުރިންނަން ވެސް ހަމަ ހިލޭ ބޭސް ފަރުވާ ކުރުވާން ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިފަހި އެއި އެންމެންނަށް ހަމަ ކަހަލަ ހެން. ފާހަގަކޮށްލަން ސިޔާސީ ކަންތައްތަކުގައިން އެކަން އެ ކުރިންނަން ލިބިދެންޖެހޭ ހައްޤުއެގެ ގޮތުގައި އެންމެންނަށް ހެން. މިހާތަނަން އެ ކުރިންނަން ބޭސްކުރުން ދާއިރާގައި ހަމަ ފުރުޞަތުތަކަށް ބޭނުމި ހަރަދުތަކާއި އެބަ ދޯ. ތިޔަން ކުރިންގެ ތަރަފުގައި މިހާރު އެބަ ތިބި ބޭސްކޮށްގެން ހަމަ ހަސަލު ކުރުކޮށްވާ ކުރިން ވެސް. ނަމަވެސް، ޕާއިލާގެ އެތެރެ ތަނަވަސް ކަމެއް ނެތުމާއި ތިޔަން ކުރިޗަކަން ވިދަ ބަދަލު ޕާއިލާތަކަށް ހަމަ އެކުރިންނާ އަޅާނުލާ ހަމަ ދޫކޮށްލާފައި ހުންނަނީ. ދެން ވިސްނާ ވިސްނުން ކަންނުންނަވެ. އެ ކުރިޗާ ނަތަސް ދެން ތިޔަ ކުރިން ވެސް ގޮވައިގެން އެއުވިދާން. އޭނައަން ދެން ނުފެންނަނީއެ. ނުފެންނަ ތިމާ ބަހައްޗާނީއެ. ފެނުނަ ކުރިން ގޮވައިގެން އުޅުން. އެ ކަހަލަ ވިސްނުމުގައި ވެސް ހަމަ އެބައުޅޭ. މި ޗަމުޖަމާޢަތުގައި އުޅޭ ތިޔަން ކުރިން މެންބަރުންނަށް ބަލަހައްޓާއިދޭ މެންބަރުންގެ ތަރަފުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފުރުޞަތުތަކަން ދުވަސް ދީ ހަތަރުދުވަހު ހަމަ ތިޔަން ކުރިންގެ ހަމަ ކަންތައްތަކާއި ގުޅޭ ވަގުތު ހާދަރު ކަރުސް ފަރިކަން. އެހެންވީމާ، އެ ކުރިންގެ ބަރާބަރުން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކިޔޭ. އެ ކުރިންގެ ތަރަފުގައި އެބަ އުޅޭ ވަރަށް ދަތި ހާލުގައި އުޅޭ ކުރިން. ހަމަ ޕާއިލާ ވެސް ހަމަ އެ ކިޔޭ 1500 ރުފިޔާ ވެސް އެ ކުރިންނަން ދޭން އެއްވެސް ފާދާ އެއް މަސްލާ އެއް ނުކުރަނީ ހިސާބުގެ ކުރިންނަށް އެބައުޅޭ. އެހަމަތު ކަހަލަ އަކާދާއި މި ދުނިޔޭ އެ 1500 ރުފިޔާ ހަމަ ސީދާ ހަމަ ތިޔަން ކުރިންނަން. އެހަމަތު ތިޔަން ކުރިންނަން އާދޭ އެއްވެސް ފައިދާ

ކަންތައް އެ ކަންކަންގެ ނަތީޖާއަކީ ކަނޑައެޅިފައި ވެސް ނިޔާމާއި ކަހަލަ އެއްވެސް ބޭނުމެއް އެކަން އެ ކަންކަމެއް

ކުރެވޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑަށް ހީވޭ އެ ކަންތައްތައް ދެކޭ ކަންކަމުގެ ކޮންމެވެސް އެއްބަސްވުމަކަށް މަޖިލީހަށް

ކުރެވުން. ދެން އެ މެންބަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤަވާއިދާ އެއް އުސޫލުތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ވެސް އަދި މާލޭގެ

ސަރުކާރު މުޤައްރިރުކަން ނުލިބޭ. ސަރުކާރަށް އަދި ތަނަކުގެ އެހީއަށް އެދުނީމަ ވެސް އެޔާ ވެސް

އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެނގޭ އެކަށީގެންވާ މެދުކަން ނުލިބޭ. އަދި މިހާތަނަށް ލިބިފައި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ

ފަހުގެއްގެ އޮޅި އެއް. އެހެން ފަހުތަކުން ވިދާޅުވީ އެކަށީގެންވާ މިވަރުގެ ނުލާ ދުވަސްވަރު ނުވޭ. އެ މާ މެދުވި

އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުނިގުނު މިސާލަކަށް މަޖިލީހުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެކަށީގެންވާ ވ ދިރިހުރި

އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޖިލީހަށް ފުރުޞަތު ކޮންދުވަހަކުން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންދުވަހެއް ނެތް ކަމަކަށް ވާހިވެ

މަޖިލީހުގެ އިސްތިހާރުގައި ދައްކަން މެދުވެ ވެސް އަދި ބޭނުން ކޮންމެ އެއްވެސް ކަހަލަ ބެނުނު އެއް އެއްކޮށް

ހަމައެކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަދާފައިން ވެސް ތަފާތު ބޭރު ނުނެ. އެ މެންބަރު ވިދާ ކަންކަމުގެ އެއްވެސް

ފަހުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުލާ އެކަށީގެންވާ ނުނޫ. ވަރަށް ދުރަށްވާ އެއީ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ކޮންމެ

މެއެއް ވިދާޅުވާ ވާހަކަ ކުރިންގެ ހަފްތާތަކަށް، މި ކުރިން ވެސް ވަރަށް ބަދަލު އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ކުރަން ހަމަ

ކަނޑައެޅުމަކީ ހުރި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރިންނަން އެ ކަންތައްތައް ހަމަޖެހޭނެ ކަހަލަ މެއެއް ސިވިލް

ޚިދުމަތް ހަމަޖެހިފައި އޮތްކަމަށް އަޅުގަނޑު ހީވޭ ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމެއްކަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ގެނައީ ހަމަޖެހިފައި އޮތް މެދުން އެހެން ބާރުއަޅަނިވި ދަންނަވާލާފައި އޮތީމަ

އާއި ހަމައަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ނަގާ ކުރަން ފަހައިދީން. ފުރަތަމަ 11:45

އަރުވަނީ ރައީސް. އާދޭ ފުރުޞަތު ނިމުން، އާދޭ ފުރުޞަތު މުޙައްމަދު ރަޝީދު.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ކޮމިޓީން ކުރިންގެ ދި ޤަވާއިދާއިން ކުރާ މަސައްކަތަށް ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ އުފާވާ

ފުރުޞަތުދެވުން. ދެން އަޅުގަނޑު މިކަމި އަމާޒަން ބޭނުން ހަމަ ކުރުކޮށް ވިދާޅުވެބަޔަކާ ހިތާ ކުރިން އަނބުރާ

ޖަމާ މިހާރު ރަޖިސްޓަރީވެފައި އެބައޮތް ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް.

ވ.އަތޮޅު.އަސްގެ ހަޤީޤަތުގެ ޢަބްދުﷲ ފާއިޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޖަމްޢިއްޔާގައި މި ވަގުތު ތިބީ 25 މެންބަރުންގެ. ފުލް މިހާތަނަށް ދޫކުރެވިފައިވަނީ 90 ކާޑް. ދެން ރާއްޖޭތެރެއިން ...

ހުރަވީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރާއްޖޭގައި އަންހެނުން މި ޖަމްޢިއްޔާއިން ބޭނުމައި އެބައޮތްތޯ ޗާލަން ސިޓީއް ކުރިން އުޅޭން ކަމަށް.

ވީ.އައި.އެސް.އެމްގެ ހަޖާންދާރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތަކީ 208.

ހުރަވީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

208 ދެއްތޯ. ދެން ހަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އިޤްތިޞާދީ ކޮލިޖް އިން މި ކުރާ މަސައްކަތަކީ މުޅި ޤައުމަށް ގޮތެއްގައި މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިބި ނުކުތުރުންތެރިކަން ހުރި ބޭބޭފުޅުންނަށް ހެއްލުވާލަދީގެން ބޭލެއްގެ މަސައްކަތް ކުރެވިދާން މި ދަނީ. ދެން މި ބޭބޭފުޅުންނަށް ދަސްކޮށްދިނުމަށް އެންމެ ބޮޑު މަގުބުލުމަކީ މި ބެލެން މި ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުން ފުޅުގައި ހުރި ކަމެއް އިތުރު ކޮންމެވެސް، މި ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުމުގައި ބެލެން އިތުރުކޮށްލާނެ ކޮންކަމެއް ބަލައިލުން. ދެން އެ އުސޫލުގެ މަތިން އަޅުގަނޑުމެން ކޮލިޖް އިން ހަމަ މަސައްކަތް ކުރަނީ މި ބޭފުން މި އިހްސާސްތަކެއް އަޅުއަގައި ކުރުވުން އެތަކެއް ކޮން ދިނުމަށް. ދެން ދަސްކޮށްދޭން މި އެޅޭ ވާހަކަ އަދި، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާން ހަމަ އިތުރަށް މިހާރު މި ކުދިންނަށް ވަސް ފުރުސަތު އޮންނާނެ މި ކުދިންނަށް، ތިޔަށް ކުދިންނަށް ހެއްލުވާލަދީގެން ޒާތުންއް ހަރުކަށި ހަމަ ރައްކާތެރިގެ މަޤާމުގެ ފުރާ އަދި ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު އެބައޮތް މެންބަރަކު މުދާވެރިކަމެއްގެން. އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ ޖަމްޢިއްޔާއިން ދިނުމަށްގެން. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ހެއްލުވާ ކުރެވޭ. އެކަމަކު މި ބަލާ، މިއީ ހަމަ ނުކުތުރުންތެރިކަން ހުރިހާ ހެއްލުވާ އެދޭ އަދި ބޭނުންވާ ބޭފުޅުންނަށް، އެ ހުރިހާ ކަންބޮޑުވުން ހިލޭ ގޮތުން ޤައުމީ ގޮތެއްގައި ހުރިހާ ކޮޅު ބެލެން ކަމަށް ވާހަކަ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން ނިހާން. އާދޭހުން މުޙައްމަދު ރަޝީދު.

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑުވެސް ހަމަ އަވަސްކޮށްލައި އެއްޗެއް ދަންނަވާލެވޭތޯ ބަލާނަން. އަޅުގަނޑުވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން
މައިގަނޑު ސަބަބަކީ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤުބަލު އެ ކިޔުއްވާލީ. އަޅުގަނޑު އަހަރެން ބޭނުން މި ބާރުލުމުގެ ޒާތީބަސްގައި
މިހާ ކުރު އަދަދެއްގައި. އެދަދު ދަށް މިހާރު އެ އޮތީ ފަސްކޮށްފައި. އެންމެފަހުން 25 މިލިއަނުން. އަދި މި ބާރުލުމުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު އެބަ އޮތް 208 ކިލޯން ލިބިގެން ދިމާ ކަމަށް. ދެން ހުރިހާކަމެއްވެސް ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކެއް
އަޅުގަނޑު ހަމަ އާދައިގެ ބައިވެރިވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ އަޅުގަނޑުގެ ސަރުކާރު ޚިދުމަތް ބައިވެރިވާ ކަމަށް
ދަންނަވަން. ދެން އަޅުގަނޑު އެންމެ ހުރިހާ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤުބަލެއް އެކަން ކުރަންކަން. އަޅުގަނޑުމެން
އަދިވެސް އެއް ބާރު ބޭނުން ގެންދަން އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤުބަލު އެ ވިޔަފާރިއަށް ވަރަށްގަދަ ފައިދާ. ޖުމްލަކޮށް އަޅުގަނޑު މި
ބަޔަކު ނުލިބިދާނެތީކަން ހުރިހާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ސަރުކާރުން ހުރިހާ ބައިވެރިވުމަށް، ޖުމްލަ
މުސްތަޤުބަލު ހުރިހާގޮތަކުން ބިލްގައި ކުޑަކުރުން ވެގެން މިދެ. މިގޮތުން އެހެން އެއްޗެއް ކުރެވޭ ވަސީލަތްތަކުގެ ފަހަރު.
އެހެންވީ، އިސްލާމީ މުޢާމަލާތުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ގެންގުޅޭނެ އެހެން މުސްތަޤުބަލު އެކު ނިންމާލެވިދާނެ
ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު އެބަ އެންމެ ހަމަ މި ފުރުޞަތެއް އަޅުގަނޑު އެދުނީ ވެސް
ދެންނެވި ވާހަކައަކުން. އަޅުގަނޑު ނުފެށި ކުރިއަށް މަސައްކަތް އެއް މި ބާރުލުންތައް އަދި މި ކޮމިޓީގެ ރައީސްކޮށްދިނުމަށް ވެސް
ޝުކުރު ކުރަމުން. ދަންނަވަން އެއްވެސް ފައިސާއެއް ޚަރަދުކުރަމުން ޖީބުކޮށްދިނުމަށް މުސްކުޅިން ލިބޭ ކުރިން ބަދަލު
ކުރުމަށް ހިފާ އެއްބާރުލުމެއް ކުރުމަށް ޝަރީޢަތް ޚަރަދުކުރާ ކުރީގެ އިންޓަރވިއު ދެއްވާ މާލީ އެއް
އަޅުގަނޑު މުސްތަޤުބަލު ދިރިއުޅުމާ ގުޅިގެން. އެއް އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތައް އެކުލެވިގެންވާ ގޮތުން ވަކި ރިޕޯޓެއް
ޤައުމު ކުރުމަށް ބެހޭއުޅުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު އެންމެ ގަދަ. މި ބާރުލުން ދެންމެ މި ވިޔަފާރިއާ އެއްބަސްވުން
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން މި ކުންފުނިތައް ވަރަށް ފަސޭހަ އެބަ އިންތިޚާބު ކުރުމަށް ފުރިހަމަ ކުރަން ދެވޭ
ކުރުމަށްފަހު ވަޒީފާ. އަޅުގަނޑު ބިލުން، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑު އެ މަސްލަ އެންމެ އިން
މިނިސްޓަރ ވަރުގެ ބޮޑެތި ބެލެނިވެރިއަކު އިން ހާއްސަ ޖީބުލ ފުރި ސަރުކާރުން މި ބާރުލުމުގެ މުސްތަޤުބަލު
ދެންނެވީ. އަދި އެ މުސްތަޤުބަލު މި މަޖިލީހުގެ ބޮޑުން ހިތްހަމަޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ކުރާ ކަމަށް ވައްޒަ ކުރަން
އަޅުގަނޑު އެ ޤައުމު މި ބިލުން އިސްލާމް ޖެހިލުން ދެނެގަތުމަށް އަމަލު. އަޅުގަނޑު އެންމެ އެހެން މުސްތަޤުބަލު
މިކަން ކުރަމުން ވިޔަފާރި ވަޒީފާއަށް މިކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރުޞަތުތަކެއް. މި ދެންނެވި ޖުމްލަ
އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ޖުމްލަ ސަރުކާރުން ދައުލަތަށް ލިބޭ އިޖުރާއަތު މި ޤާނޫނުގެ ކުރިން ދިނުމުގެ ކުރިން މަޤުބޫލު ކުރަން، އެހެން
ފައިސާގެ މިކަން ޤައުމު ހުރިކަން އަޅުގަނޑު އެންމެ އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި. ތަރައްޤީ އަޅުގަނޑު
ހާޒިރު ޤައުމުތަކަށް އަޅުގަނޑު މިކަން އެންމެ ދިމާވާ. އެހެންވެ އެ ހަމަގައި މި ޤައުމުގެ
ކުރުމަށް އަޅުގަނޑު އެ ވިޔަފާރި ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު އެންމެ ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރޭ. ވަރަށް
ބައިވަރު ވިޔަފާރި މިގެ ބޭރުން އަޅުގަނޑުމެން މި ބާރުލުންތަ ވެސް ދެއްކުން. ދެން އެހީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް

ޖެހުން މައިގަނޑު އުނދަގޫތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ތި ބޭފުޅުންނަށް ދައްކާލަން. ދަންނަވަންޖެހެނީ މި ބިލު ނިމިގެން ދިރާގުގަ ތަޖުރިބާ ނުކުރޭ އަދުން އަނބުރާ ފޯނުވާލައި ރަޖިސްޓްރޭޝަނުގެއިން މި އޮތީ މީގައި ބައިވެރި މީހުންގެ މައްސަލަ. މި ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ދެންނެވުމަކީ އެއްގޮތަށް ހިފުމު ނުކުރައްވާ. ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުން ކަމަށް ލިބުން ކުރިން އައި މި ބޭފުޅުން ޚާއްޞަކުރެވޭ ގޮތެއްވޭތޯ. އެ ސަރުކާރު އެކަށީ އަޅުގަނޑު އަހާލަން ބޭނުންވޭ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ފަހުން ފުރުސަތު އަރުވާނަން ވަގުތުގެ ގޮތުން. ދެން މުބާރަކު ރަޝީދު. އާދޭ ފުރުސަތު ރަޝީދާ.

<u>މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. ވީ.އަދި.އުސް.ހުމުގެ ޖަމާއަތަށް، ވަޒީރެއްގެ ދައްވި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކަށް، މި ބޭފުޅުން މި ޖަމާއަތް ރަޖިސްޓަރީކުރެވި އިންނަކަ ކިހާ ދުވަހު ވެއްޖެއްޔޭ. އަދި މި ބޭފުޅުން ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާނީ ކޮން ރަށެއްގައިތޯ. ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި މި ދަންނަވާ 25 ކުދިން ނުވަތަ 208 ކުދިން އަސްލު މިހާރު ރަޖިސްޓަރީވެފައި މިތިބީ 25 ކުދިންގެ ތަރުއިން މި ބޭފުޅުންނަށް އުނދަގޫތަކެއް މި ޖުމްލަކޮށް ކުދިން ކުދިން އުޅެނީ ކޮން ސަރަހައްދެއްގައިތޯ އުފަންވެފައި. ދެން ޖުމްލަ މި ދަންނަވާ 208. އެ ރަށުގެ މި ބޭފުޅުންގެ އަތްފޯރާގައި ހުރިއްޔާތު އަޅުގަނޑު ވެސް އެ ހަމަ ހިއްސާކުރަން ބޭނުންވޭ، އެ ކުދިން ކުދިންގެ ބޭސް ފަރުވާގެ ކަންތައްތައް ވެސް އެބަ އޮތް މި ބޭފުޅުން އެ ކޮން، ހަރަކާތްތަކެއްގެ ގޮތުގައި އޮރިފައި. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ބޭސްކޮށްދެއްވައި އެކި ތަންތަންގައި ފަރުވާތަކުގެ ބޭސް ފަރުވާ އެއްކަލަ ބެލެހެން ލިބޭ ގޮތަށް ހުރިމާ އެކަ، އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތަކަށް ތަންދޮރެއް ހަދާ ދިނުމަށް ކަންތައްތަކުގެ މި މައްސަލަތަކަށް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ލިބިއްޖެއްޔާމު. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރުޤިއްޔާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވޭ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން ތިކަހަލަ ޖަމުޢިއްޔާ އެއް އުފެދިގެން، ހުށަހަޅާފައި މި ޖަމުޢިއްޔާގެ ދިހަ 3 ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުވި ކަމަށްޓަކައި ހަމަ ވަރަށް އުފާކުރަން. އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ ނަމުގައި އާއި އަދި އަޅުގަނޑު ކުލިޔާގެ ނަމުގައި. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރެއްވި ކަމެއް ސާފުކުރަން ބޭނުންވޭ. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުގެ ވެސް ހަމަ ދުވަސް ދެދަރި ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ކުދިންތަކެއް ތިބޭނެ ޗޯވުން އިނގޭތޯ. ގޮތަށްދެކެން 6 ވަރަކަށް، ދެން އަޅުގަނޑުގެ އުނގާ މި ކުދިންނާ ގުޅުން

އޮންނަކަން ވެސް. މި ޖަމުޢިއްޔާގެ މެންބަރުކަން ވާންވެއްޖެނަމަ ރިޔާސީ ހަދަންޖެހެނީ. ދެން މި ޖަމުޢިއްޔާގެ ފަރާތުން ކޮންކޮން ކަންތައްތަކެއް މައިގަނޑު ތެރޭގައި ތަފާތު މި އިންސާނުން. އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކަކީ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލް ޢަލީ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ، ފުރަތަމަ ވެސް ވަޑައިގެންދެއްވި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ދެން މި ބޭފުޅުންނަށް ދެން ވަރަށް ކުރުކުރުކޮށް އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑަށް ވެސް މި ބޭފުޅުން މި ހުށަހެޅުއްވި ކަންތައްތައް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން ބަލައިގަންނަ ކަންތައްތައް. ދެން ސަޕޯޓް މަސައްކަތުގައި ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތަށް އަރާ އެއްޗަކީ ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް މި ވާހަކަ ހަމަ ތިޔައިން ވިދާޅުވިމަ އަޅުގަނޑުމެން ޒުވާނުން އެ މިހުންނަން ހަމަ ފޫހިފިލުވާ ނުވަތަ މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ ގޮތުން ކުރެވޭނެ މާ ބޮޑު ކަންތައްތަކެއް ނުކުންނާނީ ހަމައެކަނި އޮތް ވަސީލަތަކީ އެއީ. އެކަމަކު ބިލުގައި މިކަހަލަ ކަމެއް ހިމަނާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ހުރޭ. ހަމަ ބެލި ވަރަށް ބައިވަރު މީހުން އުޅޭ އެހެންކަމުން ސުކޫލް އެހެންނޫންތޯ. ހަމަ ޗުއްޓީން ކުދިންނާ އެއް މަޤްސަދުގައި ޗުއްޓީން ނޫނަސް ތިބޭ ބައެއް ތިބޭ. އެހެންވީމާ، އެ ކަހަލަ މުހިންމަށް އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ހުރިހާ ކަމަކަށް ރިޢާޔަތް ކޮށްފައި ހިފާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަދާލެވޭން އޮތް ގޮތެއް ހަދައިދޭން. ދެން އެހީގެ މަސައްކަތުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އަދިވެސް ބޭނުން ހަމަ ރުހުމެއް ކުރަން. ވިސްނައިގެން ބޭނުން މަސައްކަތް ކުރައްވަން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ތަޢުލީމީ ގޮތުގައި ރައްޖޭގައި މި ތިއްބެވި ބޭފުޅުން ވިޔަފާރިވެރިންނާއި، ރިސޯޓުތަކުގެ ބެލެނިވެރިން، އެ މީހުން މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ވަރަށް ހުރި ކުރެއްވި ކަމުން އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ. އެހެންވީމާ، ދެން ހަމަ ކާމިޔާބު ކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ދެން މި ހުރިހާ އެއްކޮށް އަދާކުރަން ނިމޭން. ދެން އަދި އިތުރަށް އަޅުގަނޑު ޒިންމާދާރުކުރުވުމުގައި މަސައްކަތް ކުރައްވަންޖެހޭ އެބަ. އެއީ އެންމެ ފުރަތަމަގެ އެކި ތިބި އެހެން ވިދާޅުވިމާ، ރާއްޖެ އަރު ވަރަށް ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން. ޒިންމާދާރުވެގެން އެއްގެ ވަރަށް ރަނގަޅު. އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތަށް ބޭނުން ކުރިއަށް ގެންދަވަން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ފުރުޞަތު ބޭނުން ވާހަކަ ދަންނަވާލަން ހަމަ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައުންޑު ނިމުނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. ދެން ސުވާލެއް މިހާރު މި ބޭފުޅުންނަށް އަރުވާލާފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެއަށް ޖަވާބު ދެއްވުމަށް.

<u>ވީ.އައި.އެސް.އެމްގެ ހެޑްމާސްޓަރު ނަސްރުﷲ ފާއިޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޖަމްޢިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީވެފައި އޮތީ މި އަހަރުގެ ޖުލައިމަހު 26 ގައި. ދުރުން އަޅުގަނޑުމެން ދިޔަގޮތާއި ވަރަށްއްވާ އަށް
ވެސް ސިޓީ ލިޔެން. ވަރަށްއްވާ އިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި މިވަގުތު ތިބޭނެ ކޮންމެވެސް ނުވި. އަޅުގަނޑުމެން
ހުރަހެއް އަޅުގަނޑުމެން މި އަހަރަށް ކުރިން ކަންތައްތައް. އެކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އިނގޭތޯ ލޯބިން ކުރިމަގު
މުދަލެއް ދެނީ ހެދުންތެރިކަން އިސްތިކާރުގެ ގޮތުން ކަލޭ ކޮންފަރެންސް މުދަލިކަން ދެނީ އިޖުމާލީ ބާއްޖަވެރިން
ބައްދަލުކޮށް އެ ބާރުވެރި ފަރާތުން އެކި އެކި މަސައްކަތް މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރީ. ދުރުން އަޅުގަނޑުމެން އިންސާނީ
ލޯބިން ކުރިމަގު ހަމަ ދުނިޔަމަތީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖަމްޢިއްޔާގެ ފަރާތުން އިސްނަގައިގެން ކޮންމެވެސް އެއް
މުސްތަޤުބަލް އެ ރަށްރަށަށް ގޮސް އެއީ ކުރެވޭނެ ނުނޭގޭ ގޮތަށް. އެ ގޮތަށް މި ވަގުތު ހަމަޖައްސަވައި އިނީ އަޅުގަނޑު.
އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު އެއްވެސް މީހާއަކަށް ވެސް ނުކުރެ. އަދި ޖަމްޢިއްޔާގެ ހިންގާ ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުންތަކުގައި
އިންކުރުމަށް ވިއްސަ ޖަމްޢިއްޔާގެ އިސްތިޢާފާ ޖަލްސާ އެއް ކުރުމަށް ވިދާޅު ނުނި ޖަމްޢިއްޔާގެ އަހަރީ ޖަލްސާ
ޖަލްސާއެއް ތަނެއްގައި ބާއްވި ކުރުމަށް ވިދާޅު އެގޮތަ އެއްވެސް ތަނެއްގައި އަޅުގަނޑު ނިންމީ. އެ
ސަލާމަތްކުރަން އަޅުގަނޑު އެ ތަނަށް ފުރުސަތު ކުރަން ވަނީ ވިއްސާ ޗިޓް އިން ފުރުސަތު. ފުރުނިމަ ދުރުން އަޅުގަނޑު
އެ ހަރަކާތް ގޮއްސި ކުރަން ފައިޖެހިލުމު އެ ބާރުވެރިން އެނގޭނެ އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެ ޖަމްޢިއްޔާ އަށް
ނިސްބަތްވާ މީހުންނަށް. އެހެންވެ އަޅުގަނޑު އެކަހަލަ އެއްވެސް ތަނަކަށް ނުދާ ގޮތަށް އިންސާނީ ހަމަޖައްސަވައި.
އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެ ހަރަކަތަށް ގޮސް އެ ހަރަކާތްގެ ބާރުވެރިންނާ އެއްބަސް ވެސް ހިނގާފައި
ކަންތައްތައް ކުރަނީ، އެ ހަރަކާތްގެ ހައްލުކުރުން ވިސްނައިފި އެ ކުރިއަށް ދުވަސް ކަންތައްތައް ކުރަނީ ބޭރު، އެ
ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ދިޔަ ކުރަމުން އިންސާނީ ހަމަޖައްސަވައި. (ވަގުތީކޮމިޓީގެ ކަންފަރު) ދުރުން އިންސާނީ
އަޅުގަނޑުމެން ޗިޓްކޮޅުތަކެއް ވެސް ތައްޔާރުކުރަމުން ހަމަޖައްސަވައި. އެއީ ހަމަ އެފަދައިންސް ކުރުމުގެ ގޮތުން. ދުރުން
އަޅުގަނޑުމެން ޖަމްޢިއްޔާގައި ބައިވެރިވުން އިންސާނީ ހަމަ ކޮންމެ ދިވެހި ހައްލުތަކަށް އެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލައިގެން.
ވަކި އުމުރަކަށް ނިންމާނީ. އެއީ މި ޖަމްޢިއްޔާގެ ގޮތުން. އެ ބައެއް ޖަމްޢިއްޔާތަކުގައި އިންސާނީ 18 އަހަރުން
މަތީގެ. ނަމަވެސް މި ޖަމްޢިއްޔާގައި އަޅުގަނޑުމެން އިންސާނީ ވަކި އުމުރެއް ނުޖެ ގޮތަށް. ދުރުން ޖަމްޢިއްޔާގައި
ބައިވެރިވާ ވަޒީފާނަގައިން ބޭނުންކުރެވޭ ކޮންމެ ބާރުވެރިން. ކޮންމެ ބާރުވެރި ވެސް ޖަމްޢިއްޔާގެ ނަންބަރު 7553755
ނު ގުޅައިގެން ބައިވެރިވެވޭނެ. 7553755. އެ ނަންބަރަށް ގުޅާލައިގެން ހަމަ ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް ބައިވެރިވުމުގެ
ފުރުޞަތު އޮންނާނެ. އަޅުގަނޑު ދުވަސްކޮޅަކު މި ޖަމްޢިއްޔާގެ މެންބަރުކަން ފައިސާ ކަމަށް ފައިސާއާ އެއީ ހަމަ ލޯބިން
ދެނީނަން ފުރުސަތުދީ އެހީތެރިކަމެވެ. އެ ޖަމްޢިއްޔާގެ މެންބަރުންގެ އަދަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ނަގަނީ މަހެއްގެ
މަތީގަ ފަންސާސްއެއް ގޮތުގައި 20 ރުފިޔާ. އެއީ ލޯބިން ދުރުން މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުވާ ގޮ ބޮޑު އެއްކަޅަ
ނުވޭނަ ވެސް. ނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ފަސްދާ އެއްގެ ގޮތުގައި އާގެ އިތުރުން ވެސް ހަމަ ކޮންމެ

ބޭފުޅަކަށް ވެސް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ފުރުސަތު އިންނާނެ. ދެން ބައިވެރިވާން ބޭނުންވެއްޖެއްޔާ ހަމަ ކޯހުގެ ބޭފުޅަކަށް ވެސް އެ ނަންބަރާއި ގުޅުއްވައިގެން ހަމަ ޖަމްޢިއްޔާގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ.

ވީ.އައި.އެސް.އެމްގެ ރައީސް މުހައްމަދު މާޖިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން ނިޔާން ފާހަގަކޮށްލައްވައިފި ޤުރުއާނާއި ނުކުތާތަކުގެ ކުރިން، އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުމެން އުފެދުނުދުވަހު ވެސް އަދި އެހެން ގަވާއިދުތަކުންވެސް ވާހަކަދައްކާ ނުކުތާތަކުގެ ހުރިހާ ކުރިން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އެއީ އެއް ހިއްސާ ދާއިމީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަމަށް ވަނީޖާތު ވަރަށް މުހިއްމު ވާނެ. ދެން ނަސޭހަތު ދެންމެ ފާހަގަކޮށްދެއްވި ހަމަ އިތުރު ތަޢާރަފް އިތުރުކުރައްވާށެވެ. މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮންފަރެންސް ޖަމްޢިއްޔާގެ ކުރީ މަސައްކަތްތަކަށް ހަމަ ހުރިހާ ކުރިން ފުރިހަމަ ދަސްކުރުން. ކޮންފަރެންސް ތަރުޖަމާ، ހަމަ ނަސްރުވެރި ތަރުބިއްޔަތު އަދަދަކަށް އިންސާނިއްޔަތު ބުނިޔާދުތަކުން އެ ކަމަކީ ގޮތަކަށް ހަމަ ކުރިއަށް ދަނީ. ދެން ވަރަށްގިނަ ހަރަދުތައް، ހަމަ ވަރަކު ®ބަޖެޓު ހަރަދުތައް ދާ ކަމުގައި ބަޔާޒުގައި. ދެން ނިޔާނު އެކަން ފާހަގަކޮށްލަދީމަ އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވެއްޖެ. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެދެން އެ ގޮތަށް އެކަން ފާސްވެގެން އަންނައިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެ ލުއި ފަސޭހަ އަންނާނެ ކަމަށް. ދެން ހިތަރުން ޖަވާބު ލިބިއްޖެ ކަމަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު) އާދެ، އަޅުގަނޑު ޝުކުރުވެރިވަން އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ގަޑިވެސް މިހާރު ހަމަވެއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް އަދި ހަމަ ކުޑަކުޑަ 1 މިނިޓް އަޅުގަނޑު އަދި އިތުރަށް، އެއީ ފާއިޒް އަދި އެއްބަސް ވިދާޅުވާން. ވަރަށް ކުރުކޮށްދެއްވިއްޔާ ވަރަށް ރަނގަޅު. އެއީ އެހެން ބޭފުޅުންނަށް ވެސް މިހާރު ވަގުތުގެން އެބަ ނިކުމެވި. އެހެންވީމަ އާ އެއްކަލަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަޖިލީހު ވަނީ.

ވީ.އައި.އެސް.އެމްގެ ޚަޒާންދާރު ޢަބްދުﷲ ފާއިޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެންމެހާ، އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ސިޓީ ފޮނުވަން ކުރި މަސައްކަތްތަކުގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކާ އަޅުގަނޑުމެންނާއި ކުރިމަތިވި، ދިމާވެފައި. އެގޮތުން ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ އިން އަޅުގަނޑުމެން ޚާއްޞަ ސިޓީތަކެއް ލިބި ވަނީ ވަރަށް ގިނަ ވަގުތު ވާހަކަދައްކާފައި. ހަމަވެސް އެގޮތަށް ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ ޢަމަލުކުރާ ވަނީ އިޝާރާތްކޮށްދީފައި. އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން މި ފުރުސަތުގައި އެގޮތަށް ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ ޢަމަލުކުރާ ބައިވެރިކަމަށް. ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ ޢަމަލުކުރާ ހަމަވެސް މެންބަރުންނަށް ރައްދުކޮށްދިން ވަނީ ޝުކުރުވެރިވެފައި.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އަތޮޅުރާސްތަކުން، 30 ސިޓީސްޓޭޓް އެތެރެވެއިގެންދާއިރު އޮތީމަ ފުރުސަތުވެ އަރުވަން. އާދެ، ދުކާނަށްގޮސްވީ. އާދެ،

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ސަމާލު ދަންނަވަން ވީ.އައި.އެސް.އެމްގެ ފަރާތުން ވަގުތެއްގެން ތިޔަ ދެއްވި

މަޢުލޫމާތަށްޓަކައި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި ކޮމިޓީގައި ތަފާތު ފުށު ތަކަށް ނިސްބަތްވާ

ވަގުތަކަށްވާ ބޭފުޅުން ހުށަހަޅަމެދެއްވެން ކަމަށް ވިދާޅު، މި ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަމުން

ގެންދަނީ އެ މޮޅަށް ފުޅާ އަށް ނިސްބަތްވެގެން މި ކަންތައްތައް ނިންމާ އުސޫލަކުން ނޫން. އެހެންވީމާ، ތި

ޢަމުދުއާއި ފުރުޞަތު ވެސް އެކަކަށް ކަންތައްތަކަށް މުސްތަޤުބަލުގައި ވިސްނާވަގެއްގެން ދެއްވުން އެދޭ. މި ކޮމިޓީ

އަދި އެކަކަށް ސިޔާސީ އެއްވެސް ކަހަލަ ޒުވާނުންނަށް ސަޕޯ ކުރުމުގެ މޮޅުން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރާ ފުރަޞަތު

ނުންކަން. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވާލާމާ އެއްކޮށް ދެން ތިޔަ ދެއްވި މަޢުލޫމާތުގެ އަލީގައި އަޅުގަނޑުމެން

ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެވުނު އެންމެ ރަނގަޅުކަން ކަންތައްތައް ކުރެއްވޭނެ

ކަމަށް އެހެން މެންބަރުން ވެސް ވިދާޅުވެފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެ މޮޅަށް ކުރިއަށް ގެންދާވާނެ ކަމަށް ދަންނަވަމުން

ދެން މި ހިސާބުން ވަގުތެއް ދީ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާ ކޮށްދެއްވީތީ އަދިވެސް އެއްފަހަރު ޝުކުރު ދަންނަވަމުން ދީ

ބޭފުޅުންނާ އަޅުގަނޑުމެން މި ވަގުތަށް އަލުވަދާއު ކިޔާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ތިބީ. އެސޯސިއޭޝަން ފޮރ

ޑިސެއްބިލިޓީ އެންޑް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބައްދަލުވުމަށް ވަގުތެއްގެން އެބަ ތިއްބެވި

އިޢުތިރާފު ތިން ބޭފުޅުން. އެ ބޭފުޅުންނަށް އިޖުތިމާޢީ ކަންކަމުގެ ކޮމިޓީގެ ނަމުގައި ވަރަށް ހާރު މަރުޙަބާ އެއް

ދަންނަވާ ވަގުތެއްގެން ދެއްވި ކަމަށްޓަކައި ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ، އެ ގޮތުން ވަގުތެއްގެން ތިއްބެވީ، އަލްފާޟިލް

ހަސަން ނިޒާމް އައި ރައީސް އަދި ޢާރިފް ފުއްޅުގަރު ދެން، އަލްފާޟިލާ އަޒުމާދު ނިޒާމް، ޢާރިފް ފުއްޅުގަރު.

އަލްފާޟިލް ޙުސައިން އައި ޗެއަރޕާސަން އެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން. އާދެ، ދީން ބޭފުޅުންނަށް ވެސް މަރުޙަބާ

ދަންނަވަމުން، ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ކޮމިޓީގެ ފުރާތުން ދިރާސާ ކުރަމުން މި ގެންދަނީ

ހާޒިރު އައި އަދި ބޭނުންވާ މިނިސްޓްރީ ރަށްފޯރުކުރުއެއް ދަށުހޯމްގޮތުގައި މާލޭ އެހީތެރިކަން ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ބިލު.

ދެން މި ބިލުގެ ތަފްޞީލު އަޅުގަނޑު ދާކަން ނުކުތު، އެންމެއެއްގެންގައި ޙުކުމްވާން މި ބިލުގައި މިހާރު ކަންތައް

ގެންސަވައި އޮތީ ހިސާބު. އެހެންވީމާ، ވަގުތު ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތުން އެއްކޮށް ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން 12:10 އަށް މި

ބައްދަލުވުން ނިންމާނަން. އެއީ އޭގެ ފަހުގައި ވެސް އެހެން ބައްދަލުވުން ކޮމިޓީން ރަނގަޅުވާނެވެ ވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ

ގޮތަށް ޗެގަ ދިނުމުގެ ގޮތުން. ދެން، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދީ ބޭފުޅުންގެ މަޢުލޫމާތުގެއަދި ރަނގަޅުވާނަން.

އަޅުގަނޑުމެން މި ޙާލަތުގައި މި ހިދުމަތްތަކާއިގެންނަވަނީ ހުސްވޫރު ދުލުން ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ބާރުދު އިބްތިދާއީ ދުވަސްތަކުގައި. މަސްވެރިކަމާއި ދުލުން ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު މުޅިއުމުރު ތަރައްޤީ. ހަރަކާތްތަކުގެ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު އަބަދުވެސް ތަރައްޤީ. މަދިރިސާ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު ތަރައްޤީވާނެ މުޅިއުމުރަށް. ގޮތުގެ ދުލުން ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު އަބަދުވެސް މަޤްޞަދު. ވިލާގަލަން ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު އަބަދުވެސް ހިއްސާ ކަނޑައި. އެއްވެސް ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު އަޅާލައިދޭ އެވް. މާލެއި ދާއިރާގެ މުސްތަޤްބަލު އިބްތިދާއީ ޖަމާތު އަބަދުވެސް ހަރާކާތް. ވިދާޅުވި ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު ރަށްތަކުގެ ތަރައްޤީ. ދެވަނަ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު މުޅިއުމުރު ޖުމްލަ އަދި ފުރިހަމަކުރަނީ ދުލުން ދާއިރާގެ މުސްތަޤްބަލު އަޅުގަނޑު އިބްތިދާالله މަސައްކަތް މުޅިއުމުރު. އެދި، އަޅުގަނޑުމެން މި ބައްދަލުވުމުގައި ތި ބޭފުޅުން އެއްކޮށް ބައްދަލުވުން ގެންދަން ގަސްދުކޮށްފައި ވަނީ ތި ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު ފުރިހަމަ އަރުވައިދޭ ދެން، އާދެފަދައި އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލުގެ ފުރިހަމަ އަރުވާނަން އަޅުގަނޑުމެން މި ޒަމާނު ހިއްސާ ކުރުމަށްޓަކައި. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ބަހަނ ނިޒާމަށް ފުރިހަމަ އަރުވަން.

<u>އެސޯސިއޭޝަން ފޯރ ޕްރޮފެޝަނަލް އެންޑް ޕްރޮފެޝަނަލްސް ގެ ތަޢާރަފް ހަބަރު ނިޒާމު ވަޒީފާދާއިރާތަކުން:</u>

އާދެ، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފުރިހަމަ ދެއްވީ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ރަޖިސްޓްރީގައި ހުއްޓަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުން އެ ޝަރުތު އެހާ ބޮޑަކަށް ބޭނުންކުރަން ބޭނުންވާ ބައެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޚިދުމަތުގައި ފޯރުކޮށްދޭން އެނގޭ މުޅިއުމު އެއް ކަމަކީ ހުއްޓަ އެދި އަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާ އެހެން ޚާއްޞާ ރަޖިސްޓްރީގައި އަހަރެ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް މި ކުރަނީ ނުކުތާ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް. ހުއްޓަ އެދި އަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ނުކުތާ މީހުންނެއް ނޫން. މިސާލަކަށް، މިވާ ވަރަކަށް އިންޒާ އަޅުގަނޑު މިސާލަކަށް، އަނބުރާގަތުމުގައި. އަނބުރާގަތުމާއި އަޅުގަނޑު ވަނީ ހުއްޓަ އެދި އަށް ބޭނުންވާ މިކަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުއެއް ނުވާން އިޖާރާކުރާކަމާ އެ ހުރިހާގައި ނުކުތާ މިކަންނެއް. އެ ހުރިހާ މިސާލު ވެސް ވާނެ. އެހެންވީމާ، ނުކުތާއާ ހުއްޓަ އެދި ބޭނުންވާ މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ދަ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މި ޚިދުމަތް ނަން މި އެއް ގޮތެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޚިދުމަ ޖެހޭގޮތް ކުރަން ވަރަށް ދަނޑިވަ އެބަ. އެއީ މިގައި އެބަ އިންޑިވިޖުއަލް އެބަ މިސާލަކަށް ހަމަ މާބޮޑު މީހުން ވެސް. އެމީހުން ވެސް ހުއްޓަ އެދި އަށް ބޭނުންވާ މީހުން. ހަމަ އެ ގޮތަށް ސިނާމީގައި ހުރިގައި ތެރެއިން މީހުން. އެވެސް ހުއްޓަ އެދި އަށް ބޭނުންވާ މީހުން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް މި ކުރަނީ އެ މީހުންނަށް ޙައްޤު ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް މި ކުރަނީ މި ފުރުޞަތުގައި ބިޑި އެންމެ ނިކަމެތި ހުރިގައި ބިޑި މީހުންގެ ޙައްޤުތަކައި. އެހެންވީމަ، މި ޚިޔާލު މީހާގެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ތިމަ ކަމަށް ވެސް ގެންދަވާ އެމީހުންނަށް ބިޑިއާއި ޙައްޤުތަކުން އެ މީހުންނަކަށް ނުލިބޭ. މި ބާވަ

ބޮޑެތި ވެގެން ގޮސް ޖަހައި ގޮތުގަނޑެއްގައި އެންމެން ކަހަލަ ގޮތަކަށް މިހެން ދުވަސްކުރިން އިޝްތިހާރު، ކުޑަކުދިން
އިޝްތިހާރު، ޓެލެވިޝަނާ މީހުން އިޝްތިހާރު ދޫން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް އެއް ނުވެ އޮތުމުން ވަރަކަށް އެކަމަކު
އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ ނުކުޅެދޭ މީހުންގެ ޗެސްބޯޑުސް ފުރަތު އިޝްތިހާރު ބާރުން ދަރުމަވަންތަ އިނގޭތޯ. ފިލްމު
ވިޑިއޯ ސްޕޮންސަރޝިޕް ސްޕޯޓްސް އެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އެ ޕްރޮޑަކްޓު ފުޓުބޯޅަ. އެ މިހުންނަނީ ބައެއްމީހުންނަށް
މަސައްކަތް ކުރާ ބަދަލުކޮށްދީފި، އަޅުގަނޑުމެން މި ބިރުގެ މި ދުނިޔެއިން މި މަސައްކަތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އަށް
ބޭނުން ޖަވާބު، އެއްގަމުގައި ވެސް ޖަވާބު ނުދެވޭ ވިއްޔާ ހޭދަވާނެ ދަރަނި ކަމަކަށް. އެއީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ
އެންމެ ބޮޑު އެއް މަސައްކަތަކީ. ދީން، އަނެއް މަސައްކަތުގައި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރަތަމަ ކުރެވުނީ. މި
ޚިޔާލު އަދި އަނެއް ބޭނުންވާ މީހުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސްކޫލުތަކަށް ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންގެ
އެސޯސިއޭޝަން އޮފް ޕީ.ޖީ.ޖީ، އެސޯސިއޭޝަން ފޮރ ޕަބްލިކް ހެލްތު އެންޑް ޖެނެރަލް ޕްރެކްޓިސް. ޕީ.ޖީ.ޖީ އަކީ
ސިވިލްސޮސައިޓީގެ ނުކުތާ ހެލްތު މީހުންގެ ކުރީކުރުމާ މަސައްކަތްކުރާ ކުންފުނި ޖަމްޢިއްޔާ އެއް. އެ މީހުންނަށް
އެބަ ބޭނުންވާ ވަރަށް ބޮޑަށް ބްރިޓިޝް ފެޑެރޭޝަން، މެޑިކަލް ސޮސައިޓީ ފޮރ ސްޕޯޓްސް، ސޮސައިޓީ ފޮރ ބިހޭވިއަރަލް، ސްޓްރޯކް
ޕްރިވެންޝަން، ހޮސްޕިޓަލް ޕްރިވެންޝަން މިނިސްޓްރީ ވަރަށް ގިނަ ބިއްލޫރި ހުވާފަތް އެ މީހުންނަށް ބޭނުންވޭ.
އެހެންކަމުން މި ބިލު ހުވާފަތްކުރުމަށްޓަކައި ހޯދުމާއި އެއްބަސްވާ ވިސްނުމަކަށް ބެހިގެ ޖަވާބު ކޮންސެންޓް
ބަލައިގަތުމުގައި ނުވަތަ ދިމާވާ އެއް. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތުދޭން ބޭނުންވާ ގޮތުގައި ބެލުމަށް
އަޅުގަނޑުމެން މި ދިރާސާ އިސްލާހުކޮށް ކަމަށް ފުރުޞަތުދޭނެ ނުކުތާ އެއް. ދީން، ހަމަ އެ ގޮތަށް އަނެއް މި
ބެލުމަށް ހިމެނޭ އެކަމަކު މީހުންގެ ދައުރު، އަޅުގަނޑު ދިރާސާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެދި އަރަ ބޭނުންވާ މީހުން
މީގައި އޮތް ގޮތެއް ފެށިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ނުކުތާ މީހުންގެ އަޅުގަނޑު ދިރާސާކުރި ޖަލްސާ ފުރަ
ރިފަރެންސް އިނގޭތޯ. ނުކުތާ މީހުންގެ ހަރުދަނާ ރައްކާތެރިކުރުމަށް އުފެދި ކޮމިޓީ އެއް. ކޮމިޓީގެ ވާހަކަ އެބަ އޮތް
މި ބެލުމަށް އެ ކޮމިޓީއަށް މި ހިމެނި ހަމައެކަނި ފޯން ޖެހިގެން ދެންނެވުން. ކޮމިޓީގެ ދެންނެވުން ގޮތުގައި. އެކަމަކު
މި ބަޔަކީ ފޮނުވާ އެކިއެކި ކަމަށް ފުރުޞަތު ބޭނުންވާ ފޯން ޖެހިގެން ދެންނެވުމުގެ އަދި ފުރުޞަތު ވަގުތު އެއް
އޮންނަ ބައިވެރިވާ، ހުރިހާ މަސައްކަތްތައް ވިއްޔަކަން އެއްކަލަ ކޮމިޓީ ޖައި ބައިވެރިވެފައިވޭ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ،
މިކަން ހަވާލުކުރި ރައްޔިތުން ގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންދާނެ މި މީހުންނަށް ހަވާލުކުރި އެކިއެކި ވަޒީފާއާ
މިގޮތުގައި އެބަ ރިޕޯޓް ފުރު ބައްދަލު ދެންނެވުން. ސިޔާސީ ބަހައްޓާ މި ކަމުގެ ކުރިއަށް ނަގާނީ. ހަމައެކަނި ފޯން
ބައްދަލު ދެންނެވުން އަދި އެމީހުންނަކީ އުފެދިގެން ދިރާސާކުރި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނޭ ނުވާ އެއީ އަށް
ރަނގަޅަކަށް މަސައްކަތް ކުރާނެ ގޮތެއް ހޯދުން. އެކަމަކު ކޮމިޓީއެއް ސަލާމަތްކުރީ. އޭރު މިއަދު މި ކުރިއެރުމާ
ތަރުޖަމާ އަދި ބަލައިގަތުމުން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މިސާލަކަށް ކޮމިޓީ އެއް ގައި ހިމެނޭ ކަމަށް ވަކިވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ
ފުރަ ބައްދަލު ވަޒީފާ އަދި ބޮޑު ނަގާ ކަމަކަށް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މަސައްކަތް ކުރެވޭނީ. އެހެންވީމާ،

އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެސޯސިއޭޝަނަށް ކުރި ބައިވެ ދެންބަދުން ބޭނުމުން ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް
ކަމަށް ވިޔަސް އާދުލާ ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަވާ ކަމަށް ވަނީއެވެ. ދެން، އަނެއްކަމަކީ މި ރާއްޖޭގެ ދެންބަދުންނަށް
ބަލައިލާއިރުގައި މީގައި އެބައިމީހުން ޖަލްސާތަކުންނާއި އެޖެހޭ ކަށަވަރު ދާއިރާ، ހެލްތު ދާއިރާ މުދާރަލާ އިޤުތިޞާދު
ދާއިރާތަކުގެ ބޮޑުވުން އެބަ ތިއްބެވި. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިސްނާ ގޮތުގައި މި ސިޔާސީގެ
ނުކުތާތަކުން ހުރިހާ ކުދިން މިސާލަކަށް ގެއްލި ސިފަކޮށްދޭ ކުއްޖެއް ނުވަތަ ކޮށްސިއެދޭ ކުއްޖެއް ނުވަތަ
ގެންބަދުން އެހެން މައްސަލަ އެއް ހުރިހާ ކުއްޖެއް. މި ކުދިންގެ ކަންކަމާއިގެ ބޮޑުވެރި އިސްލާމީ އަށް ކުދިންނާ އެކީ
އެކީ މިހާރު ބޭނުންތަކާ. އެއްގޮތަކަށް ވެސް ދިމާވާ ކުރަން ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން މިހެން ދެންތެރިވަސް
ބޭނުންތަކާ އިސްވެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިމު އަރާއި މި ރާއްޖޭގައި މި ބޮޑު ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ އަށް ކުދިންނަކަށް ނަމަ
އެއްވެސް ކަހަލަ ގޮތެއް. އެއްވެސް ކަހަލަ އަސާސީގެ ދިރިހަ އެއް. އަށް ރާއްޖޭގައި ހިމެނޭ މީހުންނަށް އެކަހަލަ
އެއްވެސް ކަހަލަ ތަޖުރިބާ އެއް ހުރި ބަޔަކަށް ނުވާތީވެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ އަށް ރާއްޖޭގައި މިކަހަލަ
ކުއްޖަކު ބަލަހައްޓާ ޤާނޫނުބަލަހައްޓާކަން ތަރުއީބު ނުވަތަ ބެލެނިވެރިން މީހެއް ފެނޭ، ހެއްލެ ދެވޭ ވަރުގެ މީހެއް
ބެލެނިވެރިއެއްގެ ތަރުއީބު މީހަކު. އެކަހަލަ މީހަކު އަށް ރާއްޖޭގައި ހިމަނަން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޭނުން އެދޭ އެދުމެއް
އެއީ. ސަރަޙައްދީ އެހެން ނޫނިއްޔާ އަނެއްކާ ވެސް އެންމެ ގާތުގައި ތިބިފަރާތް މިޒާ ކުރިން އަށް މީހުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަސްކުރަނީ.
ދެން ޑިސެބިލިޓީ، ނުކުޅެދޭ މީހުންނާ ބެހޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކުނު ހަމައެކަނި މިސާލަކަށް ޖުލައި ތިމާގެ ދުވަހު
ހަމަކާ މީހުން. އެކަނި އަނެއް އެބަ އިތުރު ދިރިއުޅުނު މަގު. އެންގޭ ސިފައިގެ ޚާއްސަ ގޮތަކަށް ވަރަށް ދެން، ހަމަ
އަޅުގަނޑު ނަން ދަރިންނަށް މިސާލަކަށް އިރުޝާދު އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ދަރިވަރު ބޮޑުވެއެވެ. އިރުޝާދު އަޅި ވަރަށް ކުރުބަހާ
ބޮޑުވެއެވެ. އެކަމަކު އަށް ބޮޑުވާ އަޅި އަނެއް ނުކުޅެދޭ ބޮޑުވެއެވެ. އެކަމަކު ސިފައިގެ ޚާއްސަ ހުރިހާ ކަހަލަ ކަމާ ބެހޭ
ވެއްޖެއްޔާ ހުރިހާ މިހާރު ވަރަށް އެއްވަރަށް ސަރަޙައްދީގައި ނުކުޅެދުން އިސްކޮޅު. އެހެން ކަންތައްތަކެއް ނިންމާލީ.
އެހެންނަމަވެސް، މި މީހުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނަންޖެހޭ އިސްލާމީ. ކަންކުރުން
އަޅުގަނޑު އެކަހަލަ ޖަމުޢިއްޔާ އެއްގައި މަސައްކަތް ކުރުވައި އަޅުގަނޑުގެ ދަރިފުޅު އަށް ސްކޫލް މިހާ ދަރިންނާ ވާހަކަ
ނެތް. މިއީ އަދިއެކަ ހައިސިއްޔަތުން ދަރިންނާ އެއްބާރު ނެތް. އެކަމަކު ކުޅި ކުޖާބަލަހައްޓަ ބަލައިގަތުމަށް
އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ސިޔާސީގައި ނުކުތާދިރިއުޅުން ހުރިހާ މީހުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނަން. އެއީ އަށް
މީހުންނަށް މިކަމުގައި ދިރިއުޅުނު ގޮތެއް ނެތް މި ދަރިންނަށް އަދިއެކަ އަށް ދިރިއުޅުނު ގޮތެއް ނެތް ބަޔެއް. މިހާރު
ގެންގުޅުއްވާ މިހާރު ކާ އެއްކަމެއް ދިރިއުޅޭ އަށް މީހުންނަށް ކާބޯ ވެސް. މިހާރު ގެންގުޅުއްވާ އަށް މީހުންނަށް
އުޅޭބޯ ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، ކަރުދާސް ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަރިންނަށް އެންމެ ވާހަކަ އަދި އެއީ. ދެން، އެހެން
ބޮޑުވަމު....

އެސޯސިއޭޝަން ފޯރ ޑިސްއެބިލިޓީޒް އެންޑް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ އެގްޒެކެޓިވް ޑައިރެކްޓަރ ސިމްދާ ވާހަކަދައް◌ކަވުން:

އަޅުގަނޑު ޝުކުރު އިނގޭތޯ. މިގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެން އެންމެ ބޮޑަށް މިހިސާބަށް އައިސް ފާހަގަކުރެވިފައި ވަނީ މި ކުދިންނާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދާން އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނުލިބޭ ކަން. އެއީ މިފަދަ ކުދިން މިހާރު ފުރަ ވަ◌ރަކަށް އަންނަނީ ޒިނަވަރުން. ރާއްޖޭގެ ޕޮޕިއުލޭޝަންގެ 2 ނުވަތަ 3% މި ވަނީ މި ކުދިން އިންސްޓިރޫޖް ވެފައި މިހާރު. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަނޑައެޅިގެން މި ކުއްޖާގެ ޙައްޤުގައި ފެންވަރު ރަނގަޅު ކަމެއް އަދި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތަކަށް ނުކުރެވޭ. އެޖެންޑާޝަނަށް އަޅުގަނޑުމެން ދޭތެރޭ ދޭތެރޭއިން އެބަ ވަންނަން. ހޯދަން އެބަ ވަންނަން ނޫނީއާ ފުރިހަ އަންކަށްޓަކަން އެބަ ވަންނަން. މިގެ އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނަރުހަ ޚަރަދުގައި މި ކުދިންގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ފަރާތްތަކެއް. އެޖެންޑާޝަނުން މިސާލަކަށް މިގެ ކުއްޖަކު 18 އަހަރު ވީމާ، އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ފަސް އަހަރުގެ ކުއްޖެއްގެ ސިކުނޑި ވެސް އެ ކުއްޖާގައި ނުހުރޭ އިނގޭތޯ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެކުއްޖާ އެނ 18 އަހަރުވީމާ ވެސް ސްކޫލުން ކަނޑާފައި ބޭރުކުރަނީމާ ދެން، އެ ކުއްޖާ އެނ އަޅުވެސް ކޮންމެވެސް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ހެދައިދޭން. އެފަދަ ކަމަކާ ބޭނ ގޮތުން ފާހަގަ ދެއްކިފަވަ ވެސް އެ ކަލާ ބޭނ ފާހަގަކުރަ ނަމޮ.

އެހެންވީމާ، މި ބިލު ކުރިއަށް ގެންދަވާއިރުގައި މިކުދިންނަށް ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ހިމާޔަތްތަކެއް ލިބޭނެ ގޮތެއް ނޫނީއާ މި ކުދިންގެ ކަންތައްތަކުގައި ޝާމިލުވެގެން އުޅޭނެ ފަރާތްތައް ބިލުގައި މެންޝަން ކޮށްފައި ބޭނުމުވޭ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ އެދޭކަމުގައި. ޚާއްޞަކޮށް ނީޑް އޭ ފުޅު ވެސް ނިޒާމު ގެ ކުދިންގެ ހަޔާތް ނޫނީ ކުދިންގެ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި ހުރި ކަންކަން ކުރެވޭނެ ގޮތް ހުރުމަށް ނުކުތްތަކުން. އަޅުގަނޑުމެން މިހެން އެދޭ ޔާދުމު މިކަން ބެހެއްޓި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް މިސްޓަރުގެ އަރިއާހަން އެދޮރު ކުދިން ގާވައިދެއް ރަސްޖެހިގެން މިސާލަކަށް ދިރިއުޅު، އެނގޭގައި އުދަވާލަ ދިރިކަން. އެ ކުއްޖާ ދުވަ، ސަލާމަތް ގެން ނޫނީއާ މަޖުބޫރުގެން އުޅޭ ފަރުވާތަކުގައި ވެސް އެބަދޭ ހަމަ ވަރަށް ގިނައިން. އެހެންވީމާ، އެ ކުދިންނަށް އަދިގެންޖެ ހާލަތު ހަމަގައި މި ކުދިން ގޮވައިގެން ހުސްޓިޖަހަން ވާނުވަ ތަންކާތަކުގެ ވަނަވާ ޖެހިސް ހުރިހާ ތަނުގައި ހާޑޯ ހުރިހާ ރަޖަސްޓީ ބޯގެން ހުރިގައިއޭ. ބާރު، ވަރަށް ރަނގަޅު ހަރަލީއާ. މިހާރު އެކަށް، ދޮރު، ތިބެގެން، ހަތަރު ފަސް މަސް ދުވަސް ވެގެން ދިރިއުޅު ހަސަރެއް ވެސް ނުވި އިނގޭތޯ. ނަން ނަޝީދާ ހުރިހާ އެއްޗެއް ނަޝީދާ ތި ވަރަށް ރަނގަޅު ތިއީ ހަމަ ކުރަން އަނެއްހެން މާ ބޮޑު ފައިސާތަކެއް ނުގަސް ހަމަޖެހުން ކަމެއް. އެކަހަލަ ވަރަށް ގިނަ ދިރިތަކެއް އަބަދުއްޔަ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތިރީގައި ވާގެތަކަށް މި ކުރިން ގޮވައިގެން މަގުމައްޗަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ނުކުތުމަކަށް ނުކުތްނުކުތާކަށް. އެއީ މުޖުތަމަޢުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ހަމަހިނގަކަށް ނޫން މިފަދަ ކުދިންނާ ބެހޭ ގޮތުން. ހަމަ ބެނދުފައި ބައިތިއްބަން ޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑު މިގެ ދަރިން ދަރަނިން ޑޮކްޓަރުން ސްކޫލުތަކަށް ދަރަނިން މިގެ މަކާނާ ކަމަށްތަކަށް. ދަރަނިމާ އެ ތަނަން މި ވިރުވާ ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ތިޔަމުގެ ގޮތަށް ނަމޯ. އެ ކުއްޖާ އަދި ޚާއްޞަތިރީގެ ކުއްޖެއް، އަނަ އެތާގެ އެތަނަ ބަހިވަރު

އެއްޗެއްސަކަށް ގެއްލުންދެނީ، ހަލާކު ކުރަނީ ނޫނީ ބާއްޖުންނަށް އުނދަގޫ ކުރަނީ. އެ ތަނުން އަސާސީ ވެސް ޗޮއިސްއެއް
ގެންގޮސް ދީނަ އަޅާ ލިބެން ހަމަޖެހޭ ފަރާތްތަކުގެ މަތިން ދެކުއްލުމުގެ އަދި ވެސް ގެންގޮސް ބަދަލުކޮށްދިނުން ހުރި މިނެއް.
އަސާސީ ވެސް ބާސް ދިގުން ރައްޔިތުން ހިނގާ ދުވަހު. ދުނިޔޭގެ ތަފާތު ހުރަ ވަޒީފާ ވެސް ދެވި. ދުވަސްކޮޅުތައް ވީމާ
އަސާސީ ވެސް ސަލާމަތް ވީ. ދުނިޔެ، ޚިދުމަތް ވެސް ހަމަގޮތުގެ ހިނގަނީ މި ކަންތައް ވެސް ވަރަށް ރައްޔިތުން.
ދުނިޔެ، އެ ބޭނުން ޚިދުމަތް ވެސް ހިންގައިދޭ. ހުރިހާ ވެސް ގޮސް، ޗާގަ އެއް ނަމެ. ހުރިހާ ބަޔަކު ގޮތަކަށް
ގެއްލުވެ. ޚިދުމަތް ބަޔަކު މިހާރުކަމުގެ ވެސް ނަމަ އަގުހޮވު ކަން. ހަމަ އެއްކަނިވި މީގެ އަސާސީ ވެސް ދުވި މާލެ
ތަނެއްގައި އެމީހުން މީހުންނަށް އުނދަގޫކޮށްދިނުން އުޅެވޭ އެއްޗެއްސަކަށް ގެއްލުން ދެވުން. ރައްޔިތުންގެ ހަމަހަމަ ނަމޫ ކުރުން
ޖަހާފައި ވެސް ބައްވާކަން. އެއީ ކުރުން ޖަހައިފާއިދާ އެ ހިއްމަތް ރަނގަޅު ވީން ވެސް އަށަގަނ. އަދި ބަހާރު މި
ކުރުން ގައި ނަމުގެ ބަދަލު. ރައްޔިތުން ކުރިއަރާ. އެހެންވީމާ، ކަންތައްތައް ގޮތުން މި ބިދު ނުކުތުމަށް އިރު
އެމީހުންނަށް ހިމާޔަތް ވެސް ތިބެގެ އަންނަ ކަހަލަ ގޮތުކަން މި ބިދު ފުރުސަތުދީފައި ރައްޔިތުންގެ ވަ◌ަރަށް
ބޮޑަށް އެދި ބިލުން. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>އެސްސިއޭޝަން ފުރި ޖިސްއަބިލިޓީ އެއްޗެ ޖޯލިފިކޭޝަންގެ ކުރި ފުރުސަތު އަހުލުވެރި ނިޒާމު ފާހަގަ އަށް ކުރުން:</u>

މި ރައްޔިތުންނަށް މި ދިރާސާ މައްސަލަތަކުގެ ތަރުޖަމާ ދެން ސިޔާސީ ވެސް ދެން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ރައްޔިތުން
މި ކަމަށް ގޮތުގެ ނިކުނަމަ އިދާރާ ރައްޔިތުން ކަމަނަވަރު މި ޖާމިއު މީހުންގެ ތަރައްޤީ ވެސް ވަރަށް ބޮޑު މި
ގެއްލުން ލިބިގެންދާ. މިސާލަކަށް ނަމަ އާގެން ކުއްޖަކު، ރައްޔިތުން މި ބޮޑުވެރިން އުސްވެފައިވާ ވަނަމާ ހިމެނޭ
ފަރަކު އެއް ދަރިންނާއި. މިތަނުން ބަހުރު މިސްކިތް ކައިރީގައި ދުރަށް ގަވާއިދާ ޖަހައިގެން ދުވާ ނަހާމަދުކަން
ދުވާ ހިމެނޭ. އާންމަކީ ދުވީން ހަމަ މިހެން ނޫން. އާނަ ހޭތަރެއް ވަރު ސަރު ބާރުގެން ނިކުތީމަ ހަމަޖެހިގެ އާނަ އާއި
ސަލާމަތްގަނޑު ވަގުތު ފުރަގަހުން މިހާރު އަދިސް ކުރިޖާގޭ އަދިކަ ބިލުމަށް ހުނީރެއް ހާލަތަށް. އާނަ ބުރި
އަދިސްގެން އެހީ ގައިގައި ޖެހިވަ ސަލާމަތުން ހުރިހާ މިހާ އާނަ އެއް އަނިޔާ އެބަކުރޭ. މިއީ ރައްޔިތުން
ހަރަކާތްތެރި ކުރުމާ ކަމެއް ރައްޔިތުން ތަރައްޤީ. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުން ކުރިން މި ނުރައްކާ މި މުޅިމުޅި
އުޅޭ ވެސް ރައްޔިތުންގެ ކުރިން ދިރާސާ ވެސް މަޖާމަތުކުރި އެބަ ހަމަ މިހެން ރައްޔިތުން ވެސް
އިނގޭ. އެކަމަކު، ރައްޔިތުން ސިޔާސީ ނިކަމެތި ވެސް އެއްވެސް މިހާރު ދިރާގަން ބަލައިނުލާ ރައްޔިތުން
ޖެހިނީ ހަމަ ރައްޔިތުން ތިބި ގޮތަށް ގެސް ހާލަތަށް އަރައިގެން ނޫނީ ސަރުކާރަށް އަރައިގެން ދާން. އެއީ
ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވާ އެއް މައްސަލަ. އަސްލު މައްސަލައަކީ، ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީ ހުސްބިޔަވުން ވެސް
އެއްވެސް އިންސާފަށްވުރެ އެއް ވެސް ނަމޫ ރައްޔިތުންނަށް އަދި ލިބިދޭ އެއް އެއްވެސް ކުއްޖަކަށް
ހުސްބިޔަވުން. މަރުނަވެސް އެބަ އޮތް. އެ ލިބޭނެ ވާހަކަ ވެސް ވިދާޅުވެފައި ހުރި ވެސް. ބައިވެސް ވެސް ވިދާޅުވި

އަޅުގަނޑުމެންނާ ބައްދަލުވި ދުވަހުއްގައި ހަމަޖެހުނު ކަމަށް އިމާދުއްދީން ސޯޝަލް ކުރިންނަން. އަދި ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެންނަން ނަމެވ ހަމަޖެހިފައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްވެސް ކުއްޖަކަށް ނަމެއް އެ ލިބިފަ އެއް. ދެން މިދިޔަ ނުކުތުމަށް މީހުންނަށް ސަރުކާރުން ދޭ ފައިސާއާ ކާރުފައި ފާސްވެފައި މި އަހަރު 2000 ވަނަ ދެ އަހަރު. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅެނީ، އެއީ ނުކުތުމަށް މީހުންނަށް ނުވަތަ އެ މީހުންނަށް ތެރަޕީއާ މީހުން ކަމަށް ފެންނަ، ނޫނީ މަސްމަސް މީހުން ކަމަށް ފެނުނު ނޫނީ އެ ފިލުވުމަށް އިބަރާ ގަތަށް ކާރުފެށޭ ނުކުތުމަށް ސިފައެއް ހުރި މީހެއް ކަމަށް ފެނުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްވެސް މީހެއް އެކި އާ ނުރާ އުޅޭ ކުރިންނެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ބަހަން ގެންދަވައިއާ ދުވަހު ބަހަން ނަގަންދަންނޭ ނުދާން. އަޅުގަނޑުމެން ކާން ދިނިއްޔާ ކާން ނުދިނިއްޔާ ނުކާން. ހުރި ތަނަން ފާހާ ކަންތަފާން. މި ގަތަން އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅޭ. ކަންމަ ކުއްޖެއްގެ ބަލިނޑިތަކަން ދޭ މީހުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލިއިއްބަން ޖެހޭން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ތަނަވަސްކަން ހުރި މީހުން ބަލިއިއްބާން. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނަން ވަރަށް ބޮޑަށް މަޑުފަށް އެދި ދަންނަވާލަން ފަތުހުއްލާ ޖަމިއްޔާގެ ބޭފުޅުން ހުރިހާ. މި ބޭފުޅުން އެނިގަތިގެންނަވާ. އެ ބޭފުޅާ ކުޑިހުރަށް ގެންގުޅޭ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ތަނަވަސްކަން ނެތް މީހުން ވީމަ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނެތް އެ ކުދިން ގެންގުޅޭ ގޮތެއް. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސިދާ އެ ބޭނުމެއްވެސް ނެތް ޖަހައިގެން ގެންގުޅެ ޖެހޭ. ސަރުކާރުން އެއްވެސް އިސާރާތެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުދޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ފާރާކައި މި ބޭފުޅުން ހަމަޖެއްސަވާ އެސޯސިއޭޝަން ހަމަޖައްސަވައިދެއްވާ ތެރަޕިސްޓާ މީހުންނަށް ދޭ އެއްޗެއްކަން ހުރި ބޭގެ އެއްޗެއް މި މީހުންނަށް ހަމަޖައްސަވައިދެއްވާށޭ. އަދި އާއިލީ ރަނގަޅު އިންޝުއަރަންސް ހަމަޖައްސަވައި ދެއްވާށޭ. މި ކުދިން ރައްޖޭ އިން ބޭރުން ކާންކުރުވާ ހިސާބުކުރުމަށް ބޭސްކުރުވާ ގެއްލޭ ހަމަޖައްސަވައިދެއްވާށޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މާލޭއަށް ނެއްގަ މި ކުދިންނަށް ބޭސްކުރުވާ ގެއްލޭ. މި ކުދިންނާ ބޭގެ ޖެހޭގޮތެއް މާލޭއަށް ނެތް ނުކުރާ މީހުން ދުވަހަށް އެއީ ޖެހޭގޮތެއް މި ހިސާބުގައި ލިއްބޭނެ ކަމަށްފެށު. މިސާލަކަށް ވަރަށް ސްޕީޗް ތެރަޕިސްޓެއް. ރާއްޖޭގައި ހުރީ އެކަކު މީހެއް. އެކަމަ މިހާރު އާލާސްކަންތަކާ އެ އުޅެއްވަނީ. ނަމަ ރާއްޖޭގައި މީހެއް. ފިޒިއޮތެރަޕިސްޓު ފެށޭ ނަމަ އެހެންނުންނޭ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރާ ބޭބޭ މިކަމާ ފާހަކަ ދައްކަން ޖެހޭން ސަމާބެކޭ. ވަރަށް ބޭބޭ ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ފާހަކަދެއްކުން:

ވަރަށް ބޭބޭ ޝުކުރިއްޔާ. މިއަދު 3 ބޭފުޅުން ފެށޭ މިއަދު ދެއްވި މަޢުލޫމާތަކަށް ބަލާއިރު. ދެން އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަނީ. އެ ގޮތުން ފުރަތަމަ އަތްޕުލަސްއިން އާދެވޭނެގޮތުގައި އަޅުއްޖެ.

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލްރާޝިދު ޢަލީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ކުރުކުރުކޮށް ދަންނަވާލަންޏާ ދެން ފުރަތަމަ ވެސް ވަޒީރުގެން ދެއްވީމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ހާއްސަ އެހީ އަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ބިލުގައި ބަޔާންކުރުމުގައި ދެންމެ ނިޔާން އެ ހާމަކުރެއްވިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅުން ނިންމާލެވުނު ގޮތް ބައެއް ބާރުވެރިން ހަމަ ކަމު ނުކުރެވޭތީ އަސްލަށް އަލުން އާދޭ މުޖުތަމަޢު ކުރަން މި އާދޭ. ދެން ބަޔާންތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީގައި ހަމަ އެއްގޮތަކަށްވެސް ނެތް މައްސަލަ އެއް މިއީ ހުށަހެޅި އެހީގެ މައްސަލަ އާއި ނުކުންނަ ހުށަހެޅުންތަކަށް މީހުންގެ މައްސަލަ އަދި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ބޮޑުވެރިން ފަދައިން އެހެން ތިބޭފަދަ އެހެން ޖަމްޢިއްޔާތައް ބައެއް ކޮންމެވެސް މި ޖާގައިގެ ބޮޑު މާއްދާއެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިސްނާ މި ބޮޑުވެރި ބޭފުޅުން ތިއްބެވި ގޮތުން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅިފައި މި ހާއްސަ އެހީ ބޭނުންވާ މީހުންގެ ބަދަލުގައި ތެރޭގައި އޮތް ސަބަބުން ނިކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދެން އެއް ބާރަށް ދެން ވެސް ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ބައެއް ބޮޑުވެރިން ފުރިހަމަ ވިސްނުމެއް ދޭން މިކަމަށް ވިސްނުމެއް އެއީ އަދި ބޮޑު މަސައްކަތް އެއް ނުވެ ބޭނުން އެއީ. މި ސަރުކާރު އަދި ބޮޑު އިސްލާހު ދޭން ކަމެއް ނުކުމެ. ސަރުކާރު ފަރާތުން ކުރަމުންދާ ވެސް ދެން އެއީ ސިޔާސީ ހުށަހެޅުމެއް މި ބައެއް ބޮޑުވެރިން ހުށަހަޅައިގެން ހުރިކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހިތަށް ނަގާ މި ބަސްބުނެވުން ކަމަށް، ބައެއް މީހުންގެ ވަރަށް ބޮޑު އަސަރު ކުރާ. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ ސުވާލު އޭގެ ޖަވާބު ދެން ހިނގާއި އެއް ބާރު ސަރުކާރު ހުއްޓުވި. ބައެއް ކުރިން އަދި ކުރާ މަސައްކަތް މި ހާއްސަ އެހީ ބޭނުންވާ ބައެއް ބޮޑުވެރިން ފަރާތުން. އެހެންނަމަވެސް، ދިމާލަށް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައް ހުރީ އަދި ދަރިވަރުންނަކީ ނުކުރާ އެހީތެރިކަމެއް ހަމަ ރަނގަޅު ވާހަކަ ދެން ވަރަށް ބޮޑު ވަރަށް ބޮޑެތި ތަންތަން ބޮޑު މަސައްކަތް ހުރި ހާއްސަ ކުދިންނަށް ކުރާ ސިޔާސީ ފިޔަވަޅުތަކެއް ވަރަށް ކުރިއަށް ދަންނަވާލަން. ދެން ހާއްސަ އެހީ ބޭނުންވާ ބައެއް ބޮޑުވެރިން މިހާރު ޤާނޫނު ކަމަށްވާތީ. ދެން އެހެންކަމުން ފެށިގެން ކުރެވޭ ވިސްނުމެއް ދޭ އަދި ވަޒީފާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުންދާ އެއް ބިނާކުރުން އެބަދޭ. ދެން އެހެން އަޅުގަނޑުމެން ގޮވައިލަން މިގޮތަށް ގެނެސް ދެވުނު ބަރާބަރަށް ދިރިއުޅުމުގެ އިތުރުން ހުރި މީހުންނަށް އެކުލެވޭ ބަދަލުތައް ފިޔަވަޅު އަށް ހުރި ސަރުކާރު މިގޮތަށް ގެނެވޭ ހާއްސަ ކަމަށްދެވޭ. އަދި ބޮޑު ކަމެއް ހަދާ ދެއްވި ވަރަށް ހާއްސަ އެހީ ޤާނޫނު. ދެން ހުށަހަޅާ އެހެންވެ، އަޅުގަނޑު ދެން މި ހުށަހަޅައިދެނީ ފިޔަވަޅު ސަރުކާރު ތަ ފަހަރެއް ކުރިޔަށް ގެންގޮސް ވެސް ބޮޑު ހުށަހަޅައި ބައެއް ބޮޑުވެރިން ވެސް ދާން. އެއީ މިއަދު ސިޔާސީ ރަނގަޅު ކުރީގެ ފަހު ކުރިއެރުން ފެށިގެން ދެން އެއީ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތް އެއް. އެހެން ހާއްސަ އެހީ އަށް ހުސްނުވެ ގޮތް. އަދި ކުރާ ސިފައިން ވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެހެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަކާލާތު ކުރަމުން ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޙަޖީ ޢޭގެފުޅުގައި ނިޔާވި.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލް ޢަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ޙައްޤު ކަނޑައަޅާފައި އޮތީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ މައްސަލައިގައި ކަމަށް ވިޔަސް އެ މާއްދާއަކުން ހުރަހެއްނާޅާ މި ބިލު ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ބިލުގެ ގޮތުގައި ގެންނާކަށް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ތަފާތު ދެ މާނަ އެއް ކަންތައް މާނައިގަ އޮތީސް ދިފާޢުކުރުން ޚާއްޞަ ޖެހިލުން ކަމަކަށްވާތީވެ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މާނަ އަޅުގަނޑު ނަގާނީ ބަޔަކުން ނިޒާމު ކުރިއަށް މަސައްކަތްކުރާ ވެސް ފެނޭކަން. ކަންކަމުގެ ދިމާލަށް ރައްޔިތުންގެ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ތެރޭގައި. އެގޮތުގައި ހިމެނޭ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުން ވެސް. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެ މާއްދާއަކުން ހުއްދަ ނަގާ މި ބިލުގެ ބޭނުމުގެ މަޤްޞަދުތަކުގައި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ވަކާލާތު ކުރަން ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނާއި ދޭނީ. އަޅުގަނޑު ވެސް ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާނެ. އަޅުގަނޑަށް ބައެ◌އް މެންބަރުން މަޤާމާ ވެސް ކުރެއްވި އަޅުގަނޑު އެހެން ދަންނަވައިގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްބާރުލުން ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުން އާއިލާ ވާ ކުދިޔާ މާނަ ފުރި ވަކިކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން ދަރުމަ ދިރާސާކޮށް ސަރުކާރުން ނުދެވޭ. މިއީ އަސްލު ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް. އެކަމަކު ޤާނޫނުއަސާސީ ހެއްދެވިއިރު އެ ބޭފުޅުން މަސައްކަތްކުރައްވާފައި މިއޮތީ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުން ކަމަށް ބަޔާންކުރައްވާފައި. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޤާނޫނު ދޭހަވާ ގޮތުން ދެ މަފްހޫމެއް އެއީ އެހެންނަމަވެސް، ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުން ވެސް ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނުއަސާސީއާއިން ހުރަހެއްނާޅާ މި ގޮތަށް ބިލެއް ހުށަހެޅުމަކީ އެއްވެސް ހުރަހެއް ނަގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެއްބާރުލުން ދޭ މި ބިލުގެ ކޮންސެޕްޓަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ބަދަލަކަށް މަސައްކަތް ވަރަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ކުރިން އެ ބޮޑަށް ދެކެނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ގިނަ ބޭފުޅުންނަށް ވިސްނިވަޑައިގަންނަވާނެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ހުރަސްއަޅާ ކަމަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާ ޤާނޫނުއަސާސީން ހުރަހެއް ނަގާފަ◌ން އަޅުގަނޑު ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ވަކާލާތު ކުރާނަން މި ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތް ބިލުގެ ނަން އެހެން ގެންނާކަން އެއްވެސްކަހަލަ ޤާނޫނީ ހުރަހެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުންފުޅަށް ވަރަށް އިޙްތިރާމާ އެކު އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރު ދަންނަވަން މިބޭފުޅުންގެ ވިސްނުން ތިލަ ހުށަހެޅުއްވީ. އެހެންވީމާ، ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މިބިލު މިފަދަ އަޅުގަނޑުމެން ފަރުމާކޮށްގެން ނަގާ އިރުގައި އަޅުގަނޑު އެއްބާރުލުން މި

ބޭފުޅުންގެ ވަރަށްގިނަ ތި އުއްމީދުތަކެއް ހާސިލުވެގެން ދާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ވީ މަސައްކަތެއް ކޮށްދޭން ވާހަކަ ދަންނަވަން. އެހެން ބޭފުޅުން ވެސް ވިދާޅުވި ފަދައިން. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ތި ބޭފުޅުން ބައްލަވާލާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި އޮންނާނެ ޚާއްޞަ އެހީއަކަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ޚާއްޞަ ގޮތަކުން އެހީ ވުން. އެއީ އަސްލުގައި އާބާދީގެ ވިސްނުންފުޅާ އެއީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުން. އަސްލު ނުކުޅެދު މީހުންނެއް ވެސް ނޫން އާދެ ރަނގަޅު ޗާލަކީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުން. އެއީ ދުނިޔާގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ޤަބޫލުކުރާ ތަޢުރީފު. އެހެންވީމާ، އެ ތަޢުރީފު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރަން ޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެނޭ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޔާން އާދެފުޅުގައި ރިޔާސީ ރަސްމީދު.

ވިލިމާފުށުން ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު ނިޔާޒު ހުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ހަމަ އަޅުގަނޑު ވެސް ތި ބޭފުޅުންނަށް އެ◌ހެން ބޭފުޅުންނާ އެއްގޮތަށް ދަންނަވާލަން މިއީ އެސޯސިއޭޝަން ފޯ ޑިސްއެބިލިޓީން ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުން ވަޑައިގެންނެވީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އިޖުތިމާޢީ ކާމިޔާބުގައި ކަރި ބޮޑުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ، މި ބިލުގެ މަސައްކަތުގެ ދިރާސާކުރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ފުރާސް ގުޅުމުގެން ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ހާސް ޖެހުނީ ހާސިލު ވެވަޑައިގެންނެވި ބައެއް ފަރާތްތަކުން އެ މާނަ ކުރެއްވުމުގައި ނުކުންނުވި ނަތީޖާ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އާރު ވިސްނަމުން ގެންދިޔައީ ހަމަ އޭރު އެ ވިދާޅުވި ފަދަ އިން ތި ބޭފުޅުން ފާހަގަ ކުރާ ޕީޕަލް ވިތް ސްޕެޝަލް ނީޑް އޯރ ޑިސްއޭބަލް ޕީޕަލް. މި ދި ޕީއާ، ދި ޕާމަނަންޓް މާނަކުރުމުގައި ހަމަ ތަފާތު އަންނަން އެބަޖެހޭ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފާހަގަކޮށްލާފައި ހިތައް އަރާ މި ބޭފުޅުންނަށް ހަމަ ކުރުކޮށް ދަންނަވާލަން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ބިލުގެ އިބްތިދާއީގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑަށް މި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވި ދައްކަވާ ވާހަކަތަކަށް ވަ◌ރަށް ބޮޑުސިފަކުރު ފަހުން ވާ ގޮތަށް ދެން، ކުރިއަށް ދާންކަމުގެ ހާޒިރުންކަން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި އޮތީ ޖެހުނުޖެގައި އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، ފަހަރު އެއްބަސް ނިކުޖީ ކަންތަކުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ހިތައް އަރާ އެ ކުރެއްވި ބައެއް ސުވާލުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މީގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅާ ފަރާތް. ކަނޑައެޅިގެން ބަލާން އެބަ ކުރޭ. މިހާރު އަންނަ ގޮތުން ހަމަ ކުރީގައި ވެސް އޮތީ ކަނޑައަޅާން ފުޅާކަމާ އަދި ނުވަތަ ވަކިކުރެއް. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންތަކުގެ ތެރެއިން ގާބިލު އެއީ ނުވަތަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި މިންވަރުގެ މިންވަރަށް

ބިލެއް އަލުގަނޑުވެސް މިހެން ހުދިއަކު ކަމަކު އޭގެ މިސަރުވުރު ބެރުގެރި ސްޓޭޓުން ބޭރުވާ. އެއީ ބޮރުމުލަށް ތަފާތު އެބަ ވާ. މިސާލަކަށް އަލުގަނޑު އެބަ ހަދާންކުރަން ސުވާލުގައި އުނިކަމެއް ހުރި މީހާ އަކަށް އިތުރު އެއްޗެސް ހަރަކާތެއް ނުކުރެވެން. އެހެން ދުވަސް މިހާރުގެ އަހަރުތަކާ އެކު ފިޔަވާ. އެހެންވީމާ، ހަމައެކަނި ތަރައްޤީވާ ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ފައިސާދާރާ ޖެހިފައި ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ އެ ދުނިޔެ ވެސް މަސައްކަތް އެއް ޖެހިފައި ހުރި މީހަކަށް މުޅިން ހަވާލުގެ ގޮތުން ތަފާތު. ދާ ހަރަދު ވެސް ތަފާތު ވާނެ. އެކަކަށް ކަންތައްތައް ކަސްގައުލަކަށް ހުސްއެކަނި މި ބުނެން ފެނިސް ނަގައިފިއްޔާމު ފަހަރުގައި ދަތިވެދާނެ. ނަމަވެސް އަލުގަނޑަކަށް ފާބަޖެހެނީ ގޮތުގައި އިޖުތިމާޢީ ކޮލިޖެގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކަކީ ވެގެންދާނީ ހުސްއެކަނި ދެއަސް ޖެހިފާ ތި ބަޔަކުންނަކީ ތިބޭނެ ދުކާނުތަކުގައި، އަލުގަނޑުވެސް އެ ކަމުން ނަގާފ ސަވާމަހަފ ގަޑުވެއް ނޫން. އަދި މި ނޫން ބައިވަރުކަންތަކެއް ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން ހެއްސަކަން މި އިޖުތިމާޢީ ކޮލިޖެގެ ތެރެއިން ކުރަން ވެސް ހުށަހަޅަން. އަދި މުޅި މަޖިލިސް އެކުގައި ވެސް ކުރަވަން ހުށަހަޅަން. އެހެންވީމާ، އެޕްރިޕްރިއޭޓް އަލުގަނޑުމެންގެ ފަރާތުން ހަމަހަމައިން ވެސް އަލުގަނޑުގެ އެޕްރިޕްރިކަން ލިބޭނެ. މި ދެންނެވި ކޮލިޖް އަދި ވެސް މި ބޮޑުތަކެއްގެ ޖަމިޢިއްޔާ އަދި ވެސް އިތުރު ކަންތައްތައްކަށް ހުރަސްއެޅި ކަމަށް ވަނީ އެ ކަމާ ވާހަކަ ދައްކާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް އަލުގަނޑު މި ބޮޑުތަކުގެ އަދިހުން ނަގަންބަދު ލިބުމަށް އެދެން. ދެން، އާދެން އަލުގަނޑުމެންނަށް އިތުރު މަސައްކަތެއް ކުރަންވާނެ. ދެން، އެއީ މި ސަރަހައްދު ކުރައްވާ ބަޔެއް ކަންތައްތައް މީގައި ހަމަޖެހިގެންދާނެ ކަމަށް އަލުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. ދެން، ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި އަލުގަނޑު މިހެން ވަޒީފާގަނޑުނާ ބޮޑުތަކުން ދެން ވެސް ދަންނަވާލީން އެއް ކޮލިޖް އެއްބައި މިހެން ޤަބޫލުއް ނުކުތް ނުކުތުގަނޑުތަކަށް ހުސްނަ މިހެންނަކީ އެ މިހުންނަން ކިޔާކަށް. އަލުގަނޑުމެން މި ބެލުމަށް އާތި ހާއްޖަ އެއިސް މިހެން ޖަހަން ވެސް ޖެހުނީ ކުރިން ވެސް މަޖިލީހުގެ ތަޢުލީމުގައި ކިޔަން ނުވާ ވަރުގެ ޖުމްލަ އަކަށް ހާތި ވެގެން. އެއީ ސިފައިސީ ވާހަކަ ދައްކަން މާލޭގެ ހަކަ ފަސްގަނޑުން ބޮޑަށް އެ ޙަވަށް އެއްޗެހިތަކަށް ވަރަށް ޖަގަހަ. ހަމަ އެއްވެސް ދޮގެއް ނޫން މި ދަންނަވަނީ. އަލުގަނޑަށް މައުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ގޮތުގައި ވަރަށް ގިނަ ޢިލްމީ ތަޖުރިބާ ފަންނީ ބަސްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ނުގަބޫ ނުކުތުގަނޑު މިހާރު ބަދަލުކުރަން. ކޮބައިތޯ މައްސަލަ އަޅާ. އެ އަލުގަނޑު ސުވާލު ކުރަނީ ޖަވާބުދާރީވާ މިހެން، މި ބޮޑުތަކުން އެއްބަސްވުމެއް އަލުގަނޑުމެން މިގައި މި ހިސާބު ބަލަހައްޓާ ތެރެއިން އެ ގޮތަށް މި ބޮޑުތަކުން ފިސާރިސް ހުރި ވެސް. އަލުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ފިޔަވަޅު ދެއްކި ޖުމްލަ އަދި ނުކުތުގަނޑު މިހެން ސަބަބުގައި ކުރާނެ މިގައި. ހުއްޓަ އެދި ނަމަ ބޭނުންވާ އެންމެން ވެސް. ދެމަފިރިއަކަށް އެ ސާކަށް ނަގާލާއިރާ އެއީ ވެސް ހުއްޓަ އެދި އެއް ބޭނުން. ދާނީ ކޮންމެވެސް ޤަރާރެއް ކަހިރިއަކަށް، ދެން އެ ބިލުން މި ކަމަށް ކުރަން ޖެހިއްޖެއްޔާ އަލުގަނޑަކަށް ހިއްސު ނުވާ މިކަން ވާނުހުންނާނެ. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރިޕޯޓް ހާމަ ފަހުގައި މުބާރާތު ތަޢުލީމު އަސްލު ވަކި ފުރުޞަތުތައް އޮންނަކަމުގައި އެއީ.

<u>ވިޔުފާރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޕޯޓް ތަޢުލީމު ވާހަކަދައްކަވައިފުން:</u>

މި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓްގައި ކަންބޮޑުވާ ހިސާބަށް މި ބިރުގެ މައްސަލަ ހިނގައްޖެ. އަޅުގަނޑު އިނގޭތޯ. އެއީ

އެކި ކަހަލަ ނުކުޅެދުންތެރި ކަން ހުންނަ މީހުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންނާ ބައްދަލުވެއްޖެ. ކޮންމެއަކަސް މި ބިލަހި

އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ބިލާތި ސަރުކާރުން ހުރިހާ ބިލާ އެއްކޮށްލައިގެން. ބޮޑު މައިގަނޑު މިހާރު ނިސްބަތުން

ވެގެން މި ދަނީ ސަރުކާރު. ސަރުކާރުން ބިލު ފާސްވެފައި އޮތީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 30 ވަނަ މާއްދާ އާ ހަވާލާދީ. އަދި

މި ބިލުގެ މައިގަނޑު ގުޅިގެން ވެސް މި އަންނަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން. ޖުމުލަ

ކުރަންޖެހޭނެ ކަމަކީ އިޖުތިމާޢީ އެހެން މެންބަރުން ވިދާޅުވެއްޖެ ބަދަލު ކުރުމަށް ބޭރުގެ ނުވޭ. ބަލާފައި ވާ

ސަރަޙައްދީ ވެސް ސަރުކާރުން ފާސްކުރިން 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިފިން. އެއީ

އެންމެ ބޮޑު މައްސަލަ އަކީ. އެވެސް ނަ◌ގަން ޖެހޭ މިގެން މި ބިލުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ

ބަޖެޓްގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަރައްޤީ ވެސް ބިލާއި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި އަޅުގަނޑު ކައިރީގައި އެއްވެސް މީހަކު

މިވަނީ ގޮތަކަށް މި ބިލު ބާރުވެރިކަން ދެނެން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މުޖުތަމަޢުގައި ލިބޭ މިކަހަލަ މީހުންނާއި

ފަރާތްތަކުން އެ ބޭފުޅުންނަކީ މި ހައްޔަރު ޢަމަލުކުރާތީ އަދި މާލީ އެހީތެރިވުމާ ފުރުޞަތުތަކާއި ޖެހޭނެ ކަމަކީ

ފަސޭހަކަމާއި. އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ބިލުގައި އޮތީ އެ މީހުންނަށް ވާ އިޖުތިމާޢީ ޚިދުމަތްދިނުން. ސަރުކާރުން

ހުރިހާ ބިލުގައި އޮތީ ސަރުކާރުން ބާރުތަކެއް. އަޅުގަނޑު މި ބިލާ އެއީ ހަމަ ފަރާތްތަކަކީ ދުވަސް

ވިސްނާފައި ނުވާނެ. އެކަހަލަ ބިލުގައި އޮތީ ދެ ބިލުން ވެސް ސަރުކާރުގެ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ދިމާވެގެން މި އުޅޭ މައްސަލަ އަކީ

އެއްބަސްވެ އެކަމަކު ބިނާކުރެވުނު ކޮންމެ ފަރާތަކުން ހުރިހާ ދުވަސް ހަމައެކަނި ޢަމަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު

ނުލިބޭ. އެހެންމެ ދުވަހު ބޭނުންކުރާނެ ކަމަކަށް މި ގަވާއިދުތަކުން. އޭގެ ތަފުސީލު ހަމަ ޢަމަލުކުރާ ބޭނުންކުރެވޭ ބަޔަކު ވެސް

ތަފުސީލު ހަމަޖެހިފައިވާ. އެހެންވީމާ، މީހުން ބޭނުންކުރާ ބަޔަކު ވެސް މި ގަވާއިދު ނުކުރެވޭ. އިނގޭތޯ. ބާރުތަކާ

ވަކިކުރެވޭ ނުކުރެވޭނެ މި ކަންކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނާ ގުޅޭ ކަމާއި ދުވަހުގެ ކަންކަން ހިނގާ

ބާރުތަކުގެ ވެސް ވިސްނާ އެއްބަސްވި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ޖުމުލަ ބަލައިގަތުމަށް މި ބިލުގެ ބޭނުން

މިހާރު ހުރިހާ މީހުންގެ ހުރިހާ ބަޔާންކުރަން ހިމާޔަތް ތަކުގެ ބަލަން މި ބިލު ޢަމަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު. ވަކިން

ބަލާ ދިމާވެގެން އުޅޭ މައްސަލަ އަކީ މިކަހަލަ ބާރުތަކުގެ ގޮތުގައި އެބަ ޖަމާޢަތް ތަކުން ބާރުތަކާ ގުޅޭ، އެ

މައްސަލަ ޖެހިގެން މި އުޅޭ. ދެން، ފައިސާގެ ޢަމަލުކުރާ ބިނާކުރެވޭ ވަރަކަ އެބައޮތް. ދެވަ ދޯދަކަކުން

ބަލާލާ ދިޔަ މީހުންނަށް ކަމެއް ބަލާ ކަހަލަ، އެކަހަލަ ބަލައިގަތުމަށް ފުރުޞަތު ދެ ބަލަން ހަމަ ފަސޭހަ ކަމެއް ބަލާ ކުރެވޭ ބާރު

މިގައި އެބައޮތީ. ދޭން އަޅުގަނޑުމެން ސްޓެޓިސްޓިކްސް ނުލިބޭ އޮފީހުން ފަހަރެއްގައި ލޯކަލް ކުންފުނިތަކާ އާންމުގެ އުމުރަން
އާންމު ބަލަހައްޓަންޖެހޭތީ އަދި އާންމު އަކީ އެކަށައަޅާ ގިނަ މީހުންގެ އެރިޔާތަކާ އަދި ބަލަހައްޓާނެ މިހާރު، އެގޮތަށް
މިހާރު ބެލެނީ ވަރުގެ ތަނަވަސް ކަން އާންމު އަކީ ފުރުޞަތުތަކެއް ދީފައެވެ. މިއީ އިޤްތިސާދީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަރައްޤީ
ކުރެވިދާނެ. މި ބައިބައި ގޮވާލުން. އެކަމަކު ވެސް އެހެންވެސް އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހެން
މިކަން ކުރެވޭނެ. ދެން ހަމަ އެ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިރާސާ އެންމެ ބޮޑު މައްސަލަ އަކީ މިދިޔަ ފަހަރު މި ބިލު
ފެށުން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ނިސްބަތް އުޖޫރަ ޖެހޭގޮތް އާދަމާގެ ބޭފުޅުން ތިއްބެވީއެވެ. 90.9% އަޅުގަނޑުމެން
ނިސްބަތް އެ މީހުން ތަޢުލީމު. އެކަމަކު އާހިރުގައި ކަން ނިމުނު އިރު އެ ބޭފުޅުން ވެސް މި އަދާ ހަވާލުވެ ނުވި. މިއީ
އިޖްތިމާޢީ ކުރިއެރުން ނިސްބަތް ކަމުގެ އިޖްތިމާޢީ ކުރިއެރުމުގެ ބޭނުން ޖަހާފައި މި އޮތީ އިސްލާމީ. އިޖްތިމާޢީ ކުރިއެރުމަށް
ފަރާތް ޚާއްސަކޮށްގެން ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ކުރީ ބަޔަކު. މި ބޭފުޅުންނަށް މިހާރު އެކިވެރިޔާއަށް ފައިދާ ވެސް ހުށަހަޅައި
ކަނޑައެޅިއެވެ ހުރި ގޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބަލާއިރު ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ ޝައުޤު ވަޒަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފާހަގަ ކުރުވަން ވާސިލު ވެފައިވާ ގޮތުން ވެސް ކަން ނެތް. ދެން، އަޅުގަނޑުގެ މަސައްކަތް އެއް ބޮޑު އަދި
ވެސް ފިޔަވަޅުތައް ފާހަގަ ގޮތަށް މިއަދު ހުރިހާ ހުރުމަތް ނަގަން. ހުރަސް ނަގަންޖެ އެ ގޮތަށް ލިބިދިނުން އެކަމަކު
އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ މި ފަރާތުން ހިފެހެއްޓޭ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ބާރުތަށް ގޮތަށް މި ބިލު ބައްޓަން ކުރަން ދެން ހަދާނީ
ކުރިއެއްޖަހަން. އެކަން ދެން މުޅިއަށް މުޅި ގޮތަކަށް އާދޭސް ކުރެއްވީ އެ ގެނައިން ކުރައްވާ އެ ނަން
ގެންނަން ގޮތެއް. ހިނގާ ކުރިން ދެ ބިލު އެއްކަށަވަރުގެން އަޅުގަނޑުމެން މި އާދޭ ސަރުކާރު އެއް ހުރިހާއި. ދެން،
އަޅުގަނޑުމެން މި ހުރިހާ އެއްވެސް ގެންނަންވީ މި ހަމަ ފިސާރިއާ ފަރާތް ގިނަ. އެހެންވީމާ، ދެން
އެންމެ ފަހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލާފާން ކުރިހަމަ ބައްލަވާ ކުރިން. އެ ބޭފުޅުން އެ ނުކުންނަމުން އެ ފިޔަވަޅު
އަޅުގަނޑުމެން ކައިރިގައި ތިމާގެންނަމުން ބާރުމާ ތިމާގެންނަމުގެ ފަރި ބިލްއެ ހަދައި. އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ މިހާރު
އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢު ތެރޭގައި އުމުރުން އެ ބަރާބަރު ޒަރޫރީތަކެއް ހުރުމަށްޓަކައި މި މުޖުތަމަޢު ހުރިހާ ފަރާތަކުން
އަދި މިންވަރުން އެ ބޭފުޅުންނަށް އެބަ އިނގޭ. އެ ކަންތައް ބޭފުޅުކަމަށް ވެސް އެ މިހާރު ޒަރޫރީ އެ މިހާ ބާރުވާ
ގޮތަށް ލިބިދޭ ފުރުޞަތު މިހާރު އެބަޔަކީ ކަން. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް އެކަން ހުރަސް ބާރުވާ އިރު، އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި ހުރިހާ އެ ބަލާލާ ބާރުވާ ގޮތަކަށް ބިލުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއް ނުހައްޔަރުކުރޭ.
އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ވެސް މި ބޭފުޅުންތަކާއި ބައިވެރިވުންނެވެ އެ ބޭފުޅުންގެ ފިސާރާ އެއްގޮތަށް މަޖިލީހުގެ ޝަރުޠު
އިން ހުޅުހުޅަ އިސްލާމް ހާ ދުވަ އެއީ ބަދަލުކުރަން. އެ ދުވަހު ފެށޭ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާން އާދޭ، ތިޔައަށް ތިޔަ
ނުލާހާ. ފައިދާ ކަމަށް ވަންޏާ ތި މައްސަލަ ނުކުންނާނެ. އެކަން އިއްޔަތުބާރު މެންބަރުން ހުށަހެޅުއްވި ތަފާސްހިސާބު
ހުރިން މިގައި ހިމެނޭ. އެ ހިސާބުން ދުވަ ބިލު ހަވާލުވި. ދެން އެ ހިސާބުން އެ ނަމޫ އެއްބަސްކަން މި
ބަދަލުވެގެންދިޔައީ. ހުރި މަސައްކަތް އަދުން ހުރަސްޖެހުނީ. ދެން ހަމައެހެންމެ އެކަމަކު ތަފާތު މަޖިލީސްތަކަށް ހުށަހެޅުން

މި އަދި. އުރެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުކުރެވޭނެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެނގެން ވެސް އެބަޖެހޭ މި ބާރުލުންތަކަށް ވެސް ގަބޫލު ވެސް ކުރައްވަންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ދިމާވަނީ ވަޒީފާއިގަންނަވާ ބާރުލުން ތިމަންނަގެން މި ހުއްޓާ ދިރިއުޅުން. ވަގުތު އެ ގޮތަށް ނަގައިއާ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް އެކަން އަންނަނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޫން ފައިނަލީ މިކަން ނަންބަރާ ބަލަނީ. މަޖިލީހުގެ ފޮނުވި މިއީ. އެންމެހާ އަޅުގަނޑުމެން ނިކަމެތި ބަޔަކުގެ ތެރެއިން ނުނިކުމެ ގޮތަކީ ވަކި ގަނޑެއް މެޖޯރިޓީއާއެކު ފާސްވާ އެއް ތާކު އެދި ތަޅުވާ ސުވާލު ފެނިފައި ހުރި ފަރާތްތަކުން މިކަމުގައި ޖެހޭ. ނަގަނީ ވެސް މި ކަމަށް ތަކާތަކަސް ތަކާތަކަމުގެ ވާތާ ޖައްސާފައި ބަދަލު ވެސް ހޯދާފައި ތަކާތަކަ ވާ މި މަޢުލޫމާތު ރަނގަޅު ވެސް ދެއްކުވުން ތަފާތު އިންސާފުވެރިވުން. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފެނުނު ކަމެއް ވި ހުރިހާ މުސްކުޅިވުމަކީ ހަރަދުތަކުގެ އިހުސާސްތަކުގެ އިޙްތިރާމްގައި ވާ މިއަދު ވާހަކަ ވަރަށް ރަނގަޅު. މި މަޖިލީހުގެ ސިޔާސީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޯހަލާކަމަށް ބަލާއިރު ގޮތްގޮތަށް ވާހަކަ. މިއަދު ވަގުތު މި ބަޔަކު ވެސް ތިމާގެ ބިރުވެރިކަމެއް އަދި މި ވާހަކަދައްކާ މުޅިން ހުރިހާ އިންސާފުވެރިވުމަކީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. މިއީ ހުރިހާ އިންސާފުވެރިވުމަކީ ފުރިހަމަކުރާނެ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ ދައުލަތުގެ ތަޢާރުފު ތަކުރާރު ކުރަނީ. ވީމާ މަޖިލީހުގެ ފިކުރާއި ސިޔާސީ ތަކުރާރުކޮށް ހުރިހާ ހުރުމަތާއި ވަޒީރުގެ ތަކާތަކަމުގެ ޖެހިގެން ރާއްޖެއަށް ތަކުރާރުކޮށް. ފަހުން ދެން މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށް ބެލެވޭ އަޅުގަނޑުމެން ނަގާ ގޮތެއް ވެސް ބެލުމަށް. އެއީ މި ފެންނަނީ. އެންމެހާ ވާހަކަތަކާއި މަގުތައް ހުރި ތިމާގެ ފަހުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންތައްތަކާ ބާރުތަކާއި ކަމާގުޅޭ ޕާޓީތަކުން. އުނަސްލީމާ، ހަމަސޮފައިން ވެސް މި ހުރިހާ އެންމެން ކަނޑައެޅިދާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވާހަކަ ތަކުރާރު ބަދަލުކުރެވޭނެ ފަރާތްތަކުން ބަލާ ޤާނޫނީ ދައުރު ގަބޫލު މިއަދަކީ މިއީ އަޅުގަނޑަށް ބަޔާނުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ދުވަސްތަކަށް ސަބަބު ވެސް ކަނޑައެޅޭނެ ދަށުން ވަކިވަކި ޒިންމާއެއް އެޅުނީ ގޮތް ވެސް ދެވޭނެ. ބައެއް ފަހުގެ ވާހަކަތައް ފުރިހަމަ އިސްތިޢުފާ ވެސް މި ވަގުތަކީ ދެން ދެކިފައިވާ ހަމަޔަށް ކަމުގެ ގޮތުން. ދެން ބަޔަކު ހުރިހާ ކަމެއް ނުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ސަރަހައްދުތަކުގައި ގެންނަ ހާލަތަކީ. އަޅުގަނޑު މި ކަމަކީ ބޭރުގެ ތަކާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޖޯޝުގެ ހަމަޔަށް ވާ ގޮތަށް ދިމާއެއް ކަމަށްވާތީ ބޭރުމީހުންގެ ގޮތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް. މިއީ މީހުންގެ ފިކުރުގައި އިން ކަންތައްތައް ހިންގާކަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ، މިހާރު ދެން މުބާރަކު ރަޝީދާއި ބާރުދު. އަޅުގަނޑުމެން އަދި އުނަސް ބާރުލުންތަކުގެ ވަގުތީގޮތުން އެބަ ހިއްސާވި.

މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ވެސް ބަލާލަން ކުރީގެ ހިސާބުތަކަށް އަދި ނުހުރެސްވުމެވެ. މި ހިސާބުތަކީ މި ތަނަށް ގެނެސްދެން މި ކަންތައްތަކުން ހިއްސާ ނުވާ އާރާ ފަސޭހަކަމަކަށް ކުރެވޭކަށްނުވާނެއެވެ. އަޅުގަނޑު މި އުސޫލުން ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ކުރާ މި ތަނަށް ވަޒީފާދެނިވި އެ ބަޖެޓުން ފަރާތް ބޭނުމަކީ މަސްރަފްތަކެއް ލިބުނު. އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ ބޭނުމަކީ މިހާރު މަސްއޫލިއްޔަތު އެކަށީ ބިލު ވީހާ ވެސް އަވަހަށް ނިންމާލާ، ހާއްސަ އޮފީހަކީ ނަލަމަ ނުކުރެވޭ މީހުންގެ ބިލުން ކުރާތޯއެވެ ރައްޔިތުން އިސްލާމީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ 2000 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ބާރާއިލާއި ވިލާތްކުރުމާއި ހިމެނޭ ތަނަވަސްކޮށްދިނުމުގެ ނިޒާމަށް. އެހެންވީމާ، ހަރަދު ބަޖެޓުން ހިންގަވަނީ ގޮތަކަށް ބިލުން ނިންމާދިނުމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ހަމަ ތަޖުރިބާ. އެއީ މުދާ ހުރުމާ ލިބިގަތުމަށް ވެސް ބަދަލު ހިއްވާނެ ފާއިތުވުމަށް އެބައޮތް. އެއީ ސިޔާސީ ބަޔަކުވެރިއެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ބަޖެޓުކުރުމެވެ. އެ ބަޖެޓުން ވެސް ހަމަ ބޭނުންވޭ. އެކި ބަޖެޓުން ނިސްބަތް ކުރައްވަނީ އެކި ކަންތައްތަކެއް. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ ބަޖެޓުން ހިމަހަމަޖެހޭ ގޮތަކަށް ބިލުން އަޅުގަނޑުމެން ފަރުމާކުރުމާ އަދި ނިންމާލުމަށް އެއީ ވަރަށް ހުރިހާ ގޮތަކުން ފަ ބަޖެޓުން ވެސް ހަމަ ޚަރަދުކުރަނީ. އަޅުގަނޑު އެރަށުން ބަޖެޓުގައި ހިލޭ ދެއްކެން ދައުލަތް ޤަވާއިދާ ގެނައުމާ ފުރުޞަތު ފާހަގަ ބޭނުމަކަށް ދަރަނިވެރިވާ ބައިވެރިވުމަކީ ފަށަން ތުއެކި ޕަސެންޓް 2% އާއި 3% އަށް މިއަދު އިންތިޚާބުވުން ދު ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، ސިޔާސީގެ އުސޫލުން ހުރިހަ ފަރާތްތަކާ އެބަހުރި ގުޅުންހުރި ގޮތުން އެފަރާތްތަކުގައި ސިޔާސީގެ ކަންތައްތައް ހުރިހަ ކުރުނު. އެގައި ހުރިހާ ވަކި ފުރުސަތެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ސަރުކާރުގެ ބަޔާން ނުން. އަދި އެ ގޮތުން ޖެހޭބިހެން ކަމާއި ހިމެ ބަޔާން ވެސް ނުން. އެހެންނަމަވެސް، ކަމުން ނިންމާއިރު އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ނިންމާލާ ބޭނުމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މި މަޤުބޫލު ގޮތުގައި ލިބޭގޮތް ކުރެވޭ ބަދަލު އަޅުގަނޑު ހަދަމައް ވެސް އެޖެއް ކަރުވައިގެން ހުރިހަ ކަމަކީ ވާނީ. ސިޔާސީގެ އުސޫލުން ލިބޭގޮތް އެބަ ލިބޭ މަސްލަތާ އެއްބަސް ބާރުއަޅައިގެން ބަދަލުގެނައުމަށް ގޮސްފަ ހަރާކާތްފަ ލިބޭ ސިޔާސީގެ ނަގާގުރުބާނީކަން ވެސް އެބަހުރި. ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި ބައިވެރިވުމަށް ކަމާއި މިއީ ހަމަ ޢާއްމުކޮށް ގުޅުންހުރި ފުރުސަތު ވެސް ސިޔާސީގައި އުސޫލުން ހުރިގެން. ދުނިޔެ މި ދުނިޔޭގެ ކުރުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ދުރާކޯ ގެތަނަބަކީ ޖަހައިގެން އުޅޭ ކުރީޖެއް ވެސް. ހަމަ އެ ބޮޑު ޝަރީއަތުގެ ބަޖެޓު ވެސް ހަމަ އުސޫލު މި ދުނިޔެ ބޮޑު މިހާރު ހޮސް ހަމަ އޮތްކަން އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށް. އެކަމަކު، ހަމަ ހަނގުރާމަ ޖަމާކުރެވޭ އަޅުގަނޑުމެން ނުދަންނަވާ. ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން އެ ބަޖެޓުން ބައްލަވާލާއްވައި ނިންމަވާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބޮޑު ޖަމާޢަތް ޖެ ސްޕީޑް ޖަމާޢަތް ހި މި ބަޖެޓުން ނިސްބަތް ޖަމާޢަތްތައް ބައްލަވާލައްވައި އިންނަނީ ކަނޑައަޅައިފި އާގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ. ޖަމާޢަތްތައް އެހެން ދަރަނި ބައްލަވާ. މި ބަޖެޓުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި އެބަ އަދަދުއެއް ނަގަމަ މި ބަޖެޓުން އަންނައުރަނުން ބައްލަވާލައްވާލައިގައި އެބަ އެއްކަލަމެވެ.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ވަރަށް ކުރުކޮށްދޭނަން. އަޅުގަނޑު ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ކުޑުދުވަސްވަރުގެ ތަޖުރިބާގައި އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ އިން އަޅުގަނޑު ބެލުން ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ. އަޅުގަނޑަށް ފެނުނު އާއިލާ ކޮޅެއް ހަމަ އެންމެ ދާއިރާއެއްގެ ތެރެއިން އިނގޭތޯ. އެ ހިސާބުން އަޅުގަނޑު ދެން އެއިން އެސޯސިއޭޝަން ހަދާފައި އަޅުގަނޑު ހިންގައަރައިދީ އަސޯސިއޭޝަނުގައި ނަމަކީ ޑިސޭބަލްޑް ޕާސަންސްގެ ތެރޭގައި މި އަދަދު މީހުން ރަޖިސްޓްރީ މި ހަރަކާތްތެރިވެ ފުރުސަތު ވަރު ވެސް. ދެން އަޅުގަނޑު ބަލައިލީން އެ ކަމާ ބެހޭ އެއިރު އެއީ މިދިޔަ އަހަރު. އެއިރު ކޮންކަހަލަ ޖަމްޢިއްޔާތަކެއް ހުރި. ދެން އެއިރު މިޔާ ހާމަކޮށް ފެންނާކަށް ނެތް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އަހަރެއް ދުވަސް ފަހުން މިތާ ތިބީއިރު އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި އޮންނަނީ ތިން ޖަމްޢިއްޔާ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިކަމުގެ ހޭލުންތެރިކަން ވަރަށް ބޮޑަށް އިތުރުވެއްޖެ. ދެން އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ބެލުން ހުރިހާއިރު އިނގޭތޯ ކަންކަން ހުރިވަރަށް ވުރެ މިހާރު މާ ބޮޑު ތަން މި މަޖިލީހުގައި ވެސް މި ކޮމިޓީ ވެސް މި މަޖިލީހުން ވެސް ހޭލުންތެރިވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގަތަން ހިއްސާ ސުވާލު އަޅުގަނޑުމެންނަން މާ ދަރިކަލުންކަން ވާހަކަފުޅުތަކުން މިކަން ދެކެވޭ ގަނޑުކަން. އަޅުގަނޑުގަތަން ހިފޭ މި ކޮމިޓީގައި މިއީ ދިނަ ބާރުވެރިން ވެސް އަދިބަހުން ވެސް ބޭނުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކައިރީ ކޮންފެޑެރޭޝަނެއް އަސާސީ ދިރާސާކުރައި ބޮޑުވީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަން ވާހަކައިން ނެތޭ ނުފުށް ހިފާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހިތަން އެއީ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަމޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، މާ ވަގުތުކޮޅެއް ވެސް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަރުވާނަން ގިނަވެގެން 2 މިނެޓު.

އެސޯސިއޭޝަން ފޯ ޕީޕަލްވިތްޑިސެބިލިޓީ އެންޑް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ރައީސް ހުސައިން ނިޒާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އަދިވެސް އެއްފަހަރު. ދެން ދެންމެ ރަޝީދު އިބްރާހީމް މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަން އަދި ރަޖިސްޓްރީގައި ބަޔަކު ނޫން ބެލިގަ އެއް އިނގޭތޯ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި ހިތަށް މީހުންގޭ އެއް. އޭގެ ބަދަލުގައި ބާރުވެރިއެއް ހުރިހާ އެއް ނޫން. ހަނދުހަނަން ދަސްދިން ރިތަށް މީހުންގޭ މީނާ ބޮޑުވެ އެއް ނޫން. ދެން ސުވާލުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ވެސް ހަމަ އެހެން ހުރި އިނގޭތޯ. އެކަމަކު، ސުވާލުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން މިސާލަކަށް، އޮޓިސްޓިކް ކުދިންނަށް ބަލަހައްޓަން އުޅުން މިބާ ޑޮކްޓަރުން ނުކުޅެދޭ އެ މީހުންނަށް އެއްވެސް ކަހަލަ މައްސަލަ އެއް ހުރި މިހާރު ކަމެއް އިނގޭތޯ. އެކަމަކު، މުޖުތަމަޢު ތެރޭގައި އެދޭ މިންނަން އަނިޔާވެރިން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އަސާސީ ދޫކުރު އެބަ ހަރަދުކުރަނީ މީގެ ބޮޑެތި. މި ދަރިންނަށް މީގެ

ރަޖިސްޓްރީ އެއް ދެއްކޭ. ނުހަދައެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެހީ އެއް ދޭން ބޭނުން ވިޔަސް އެ އެހީ ޙައްޤު ވަނީ ކޯޓަށް ބަހަނާކޮށްދޭ ވެސް ބެލޭނީ ޤަވާޢިދު ނެތުނުނަމަ. ދެން އިޖްތިމާޢީ މެންބަރު ރިޔާސީ ދެއްކެވި ވާހަކަ އަށް އަޅުގަނޑުމެނަކަށް ހަމަ އަދިވެސް ނުދެނެނެވޭނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރުޞަތު މި ހާލަތު އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުން އެ ގޮތަށް އެ ބޭއްވާކަށް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އަޑު އެ ވިދާޅުވިހެން މުޚު ޙައްޤުގެ އެންމެން މީގައި ހިމަނައިފައިވާ އެއްކަލަ ހައްތަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުން. އަޅުގަނޑުމެން އަޑު ވިދާޅުވިހެން މުޚު ޙައްޤުގެ އެންމެ މީގައި ހިމަނައިފައިވާ އެއްކަލަ ހައްތަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި މީހުން އެންމެ ބޭނުން މުޖުތަމަޢުގެ އަޖާޒުން ބޭނުންވާ މީހުންގެ ބައްޔަތް ޚާއްޞަކުރަން ފަސޭހަވެގަނެ ދިނުމުގައި އިސްކޮށް. އެއީ މީގައި ދިމާވާ މައްސަލަ އަޅު. އެހެން މިސާލަކަށް ކުޑަކުދިގެ ބައި މީހުންނާއި ޢަލީޙޯޖާ ހުރިހާ މީހުންނާއި ބޮޑު އޭ މި ހުރި އެއްކޮށް ހިމަނައިފާ ހަދައިގަތުމުގައި އެންމެ ބޭނުން ބޭނުންވާ މީހުންގެ ބައްޔަތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޑު ނުކުވޭ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެ ބޭނުން މިއާ އިދިކޮޅު ހަދައިގެންނުވާ ސަރަޙައްދު ވެސް. އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ކުރުކޮށްލާފައި މި ހިސާބުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިސްކޭ.

<u>އެސޯސިއޭޝަން ފޯރ ޕްރޮމޯޝަން އެންޑް ޕްރޮފެޝަނަލްސްގެ ޑިރެކްޓަރ ޢާއިޝަތު ސަލީމާ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ދެންމެ ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި ބޭފުޅާ ވިދާޅުވެއްޖެ 2000 ވަނަ އަހަރު ނިންމާލާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން އެހެންނޫން އިސްކޭ މި ދެކެނީ. ކޮންމެހެން 2000 ވަނަ ނުވިބޭނެއް ނޫން އިސްކޭ އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވާހަކަ އަކީ އެ ކުދިންނަކީ ވެސް ހިމާރާ އެހެން މީހުންނާ އެއްފަދައިން ޚިދުމަތް ދޭން. މިސާލަކަށް ޒުވާން އުމުރާނީސާގައި އިންނަރާ އާދައިގެ ކުދިންނާ އެއްފަދައިން އެ ކުދިންނަށް ވެސް ތަޢުލީމު ފުރުޞަތު ލިބެންވާނެ. ކޮއްވެގެންތާ އަޅުގަނޑުމެން އެ ކުދިން ދުރުމަތީގައި ބައިތިއްބާފައި ދެން އެ ޚާއްޞަ ކުދިން އެތެރޭ ވަރުދަނެވި. ހަމަ މި ޢާލީ ޤާނޫނާ ކުރި. މި ކުޅަދ ތިބޭނީ. ފުރުޞަތު ނުލިބޭފަދަ ތިބި އިސްކޭ. އެހެން ނަހަދަވާނީ. އެ ކުދިންނަށް ވެސް ހަމަ އެހެން ކުދިންނާ އެއްފަދައިން ތައުލީމު ފުރުޞަތު ވެސް ލިބެންޖެހޭނެ ބަދަލު. ސިފައިން ކަންތައްތައް ވެސް ލިބެންޖެހޭނެ ބަދަލު. އެހެންގޮސް ވަރި ބަދަލު އެކަށަރިކޮންފައި އަސްލުބަދަލު ހުރިހާ ކަމެއް ކޮންމެވެސް ހިމާރި. އެހެންވީމާ، އެ ކުދިންނަށް ވެސް ހަމަ މި ކުދިންނާ އެއްފަދައިން ޚިދުމަތް ލިބޭނެ ގޮތަށް ހަދަލާ ހިމާރި. އެ 2000 ވަނަ އަހަރު އެ ކުދިންނަށް އަދި ނުކުޅެދޭ ކުދިންނަށް ވާރި އެ މުޅިންނަށް ޚާއްޞަގެ އެޕީއަރކަށް އެ ކުދިންނަށް ލިބޭ ގޮތަށް ހަމަހަމަކަމުގެ މަތީން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ، ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. މި [illegible] ފަރާތުން [illegible] އެންމެ
[illegible] ފަރާތުން. ވަޑައިގެން ދެއްވި 3 ބޭފުޅުން ތިޔަ ދެއްވި މަޢުލޫމާތަށްޓަކައި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން
[illegible]

ޒިޔާރަތްތެރިޔާ އާބާދީއާ ސަރުކާރުގެ ބޭނުންތަކުގެ ފުރުސަތުތަކެއް އަރުވާނަން. އެ ގޮތަށް އަތޮޅުތެރޭގެން ކުރިއަށް ގެންދާނީ.
އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ މި ބޭފުޅުންނަށް ފުރުސަތު އަރުވަން.

މޯލްޑިވިއަން ޓޫރިސްޓާ ސޯސައިޓީގެ ފަރާތުން ފިޔަވަޅު ވަރަށް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަތޮޅުތެރޭގެން މި ބިނާގައި ޓޫރިސްޓާ ހިސާބުގައި އާއި ގޮތުން އަތޮޅުތެރޭގެ ސިޓީ އަތޮޅުތެރޭގެ ހިސާބު ހިސާބު ބޭފުޅުންނަށް އެކުލަވައިލި އެންމެނާ. އަތޮޅުތެރޭގެން ސިޓީ އެއް މި ކޮޅަށް ފޮނުވުން މި ކަމާ ބޭނު ގޮތުން. އާދެ، ދެން އަތޮޅުތެރޭގެން އެކަމަކު ޓޫރިސްޓާ ކުރިންގެ ވަރަށް ބޮޑު ރިޔާ ބޭނުން ހިތްޖެހި ކަމަކަށް ވާ ނުކުތުދެންތެރިކަން. ދެން ބަޔައް ބޭފުޅުން ވިދާޅުވާ މާލެ ކުރިންނަށް. އެކަމަކު މާލެ އެއް ނޫން. ހަމަ މިހެން ރާއްޖެއަށް ބޮޑުހަކަ ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ކުރިންނަށް އެއްކަލަ ނަފްސާނީ ގޮތުން ހެދި ވަރަށް ބޮޑު އަސަރުކުރެއް ކުރު ޓޫރިސްޓާ ނުކުތުދެންތެރިކަން. ނުކުތުދެންތެރިކަން ދެން އަތޮޅުތެރޭގެން ވެސް އެނގޭ ހާއްސަ އެހީ އަށް ބޭނުންވާ އެހީގެ ދަށުން އަނެއް ޖުމްހޫރިއްޔާގައި ހަމަ އެ ނުކުތުދެންތެރިކަމުގެ އެހެން ބަޔަކާ އެއްކޮށް މި އަންނަނީ ދެއްކޭ. އެހެންވީމާ، މުޖުތަމަޢު ފަރުވާ ކުރާ ގޮތް އެއް ހެދި އެ ކުރިންނަށް އަސަރުކުރެއް ކުރާނެ. ދެން އަނެއް ޖުމްހޫރިއްޔާ އަތޮޅުތެރޭގެ ފާހަގަ ކުރުވުނު އެއްގޮތަކަށް ވެސް ޓޫރިސްޓާ އަށް ޖަޒީރާތަށް އެއްވެސް ބައިވަރުކަމެއް ނުކޮށް. އެހެންވީމާ، ބޭފުޅުގެ ސިޔާސީ ނަފްސާނީ ކާމިޔާބު ގޮތަކަށް ޓޫރިސްޓާ ހަރަކާތް ކުރުމެއްކަމުގައި އާއި އިތުރު ޓޫރިސްޓާގެ ފުރުސަތުތަކުގެ އެ ކަމަށް ބައިވަރުކަމެއް ވެސް ދުރުގައި ހަމަ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް އަތޮޅުތެރޭ ވެސް ދެކެން. އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ނުފޫޒުތަކެއް އެބަ ދެކޭ މި ކުރިންނަށް ހަމަ. ހަމަ ވަރަށް މުހިއްމު ފުރުސަތުތަކެއް ކުރިއަށްދާ ކުރިންތަކެއް. އެހެންވީމާ، މި ކުރިންނަށް މި ފުރުސަތުތަކަށް މި ބައިވަރު ވެސް އެބަ ފާހަގަވޭ. ދެން އަތޮޅުތެރޭގެ ރިސޯޓު ޢަލީއްޖެހީ ހޮޓެލުތައް ކަމުގެ ފުރުސަތުތަކެއް ނޫން ހިންގުމުގައި ހުރި މިހާރުހަމަ ހާއްސަކޮށް. މިގެ ނިސްބަތް އެއްގެ ބޮޑުން ހަމަ ހާއްސަކޮށް 18% ފުރުޞަތުދޭންވާ ބިލިސް ޓޫރިސްޓާ ކުރިއަރާނެ. ދެން ކޮންމެ ވަރަކާ ގުޅިގެން އުޅުނު ކަމެއް ބޭނުން ޓޫރިސްޓާ ކުރިޔަތަކާ ވެސް. ސީދާ ޓޫރިސްޓާ ކުރިއަރާ އެކަނި ވެސް. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ 120 ޑޮލަރުގެ ބޭނުމުން 1 ރޭގެއް ޓޫރިސްޓާ މުޅިން ރޭގެއް. ދާ އަދާ ރޭގެއް. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ 30 ކަމުގެބިލުން 1 ކަމުގެބިލް 2 ރަހަލުގެ ދެމެދުގައި ރޭވޭ ކަމުގެ. އެހެންވީމާ، މި ހާއްސަކޮށް ހަމަ ރޭގެ ރޭގެއް ނޫން. ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް. މުޅި ދުނިޔެ އަށް ބަދަލުކުރާ ނިސްބަތުން ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް މުޅި މި ހާއްސަ އަށް ބަދަލުކު. މުޅި ދުނިޔެއަށް ބެލެނިކޮށް. އެހެންވީމާ، މި ހާއްސަކޮށް މިހާ ނިސްބަތުން މި ގިނަ ވިޔާ އަތޮޅުތެރޭގެން ރިސޯޓު ޢަލީއްޖެހީ ކަމުގެ ފުރުސަތު ކަމުގެ ވެސް ބިލުގެ ސިޔާސީ އަންނައިރު ކަމުގެ ފުރުސަތުތަކެއް ހަމަ ރޭގެ އެދޭ ޖަހާ، ހާއްސަ އިން މި ކަމުގެ ދަތުރުކުރަނީ އަތޮޅުތެރޭގެ ހަރަދުތައް ވެސް ފާއިދާގެ ހަރަދުތައް ވެސް ރޭވޭކަރުން ކޮޅު. އެ ޓޫރިސްޓާ އެއީ އިންޖީނިއަރިންގ ވެސް ހަމަ

ރަށްބޭސްތަކާއި ނުވަތަ ހަރުދަނާކަމާއި އިންސާ ބައެއް. އެހެންވީމާ، މި ކުދިންނަށް މި ސަރވިސްތަކާއި
ގަވަރުމަންޓުތަކުން ކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް ހަމަ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރު ޕްރޮޖެކްޓުތަކުން ބެލެހެއްޓުމުގައި ހުރިހާ
ކުދިންތަކާއި. އެހެންވީމާ، މި ފުރުޞަތުތަކާއި މި ހުރިހާ ބައިތަކާއި އަންނައިރު މި ގޮތަށް އެބަ ވިސްނާލަން ޖެހޭ މި
ހުރިހާ ޚިދުމަތް ހިލޭ ގޮތަށް. ދެން ރައްކާތެރި ފެންވަރު ޤާނޫނުތަކުން ނަމަ 73 މަރުކަޒު އެބަ އޮތް
ތަޢުލީމީ ކުދިންނަށް ފުރުޞަތު ދޭތޯ. އެކަމަކު އަދިވެސް ވަރަށް ހިތާމަ އެއްކޮށް ފަހަރު ކުރަން މިދެމެހެން ގިނަ
މަރުކަޒުތަކާ މިސާލަކަށް ކުޑަކުދި ސަރުކާރުގެ ނުވަތަ އެ ދެކުން ކުދި ފަސޭހަކަމާއި ނަމޫނާ ނަމަވެސް އެ ހިދުމަތް
ނިދުމާ ތަންތަން. އެކަމަކު އަދިވެސް ދުރަށް މިސާލަކަށް މި ތަނުގައި ނަމޫ ގާނޫނު ކުރާނެ ބައެއް ވެސް. އެ
ރަނގަޅު ހިދުމަތް ދުވަސް ބޭނުންކުރާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ވެސް. އެހެންވީމާ، ނަމޫނާ އަދިވެސް ކުންނަން އެ ސަރވިސް
ނިދުމާ އެއްކަލަ އެތެރެ ބަޔަކަށް ވެސް ޖެހިގެން އިންސާ ރަނގަ 2500 ރުފިޔާ ގަރުދަރުކުރުމަށް ވެސް ދާނޖެހޭ
ބެލެނިވެރިން ވަރަށް ގިނައޭ. އެހެންވީމާ، މި ބެލެނިވެރިންގެ ނިސްބަތުން މިހާ ދަތިކޮށްދަރަ ވެސް ބޭނުންވުމަށް
ހުރިހާ އަދިވެސް ވެސް ގޮތުގެ ކުރިން 2500 ރުފިޔާ ވެސް ދުރައްދު. އެކަމަކު އަދިވެސް އަނެއްކާ
މިހާރުވެސް ސަރުކާރުގެ ހަރަދު ތަކެތި ބަލާއިރު ވެސް ކުއްޖަކަށް އަހަރަކަށް 1 ލައްކަ 14 ހާސް ރުފިޔާ އެބަ ހަރަދު
ވާ ތަޢުލީމީ ކުއްޖަކަށް. އެއީ ތަޢުލީމީ އެހެން ތާ ހާއި ގޮސް ޖެހޭޓަކަށް. ޖެހޭދެނޑިވާ އަދިވެސް ކުން
ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ނަމަ ދަރަސްގެ މިންވަރު ހަދަސްގެ ތަފާތު އިތުރުވެގެން ދަނީ. ދަރަސްގެ މިންވަރު އެއީ
ނައްޓާ ނިމުމުގެ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އެކުދިންގެ ގުނަވަނުތައް ވަރައިގެން އެ ދަރަސްގެ ބައިތައް ޖެހިގެން ކުޑައް
ވަގުތުވެގެން އެ ގުނަވަން މަސައްކަތު ނުކޮންގެން މި މަރުވަސް. އެހެންވީމާ، ކޮ އެދުވަހު އިތުރަށް މި ޖެހޭގޮތުގެ
ކޮންމެ ދުވަހަކު މިސާލަކަށް އަހަރީ އިންޖިނިއަރުންގެ ގޮތުން 8 ގަޑިއިރާއި 12 ގަޑި އިރާއި ދެމެދު ހަފްތާއަކު 5
ދުވަސް ނުވަތަ 6 ދުވަސް ގިނަކުދިން މި ޖެހޭގޮތުގެ އިންޖިނިއަރުން އެބަ ގުޅޭން ޖެހޭ. މިހެން ރަނގަޅަށް ގެޔާ
ކަމަށް ވަންޏާ ނަމަ އެހެން ކުއްޖާ އެއްގޮތަށް މި ކުދިންނަކީ ނަމަ އެއްވެސް ނުކުޅެދުންތެރިކަމެއް ނެތް ނަމަ
ރަނގަޅު ކުދިންގެ ގޮތުގައި ނަމަ އެޅުވޭނެ ކުދިން. އެހެންވީމާ، މި ކަނޑަ ހިދުމަތްތަކާއި ވެސް ސަރުކާރުން މިސާލަކަށް
ތަންތާގައި ބޭނުން އެބަ ޝީޓް ގޮތަށް އަންނައިރު ފުރުޞަތުކަން ވެސް ކޮންމެވެސް ހައިލައިޓް ދެއްވުން ނަމަ ދުރައްދު
ކަމަށް އަދިވެސް ދެކެން. ދެން މިގޮތުގައިކަން އަދިވެސް ނަމަ ޕްރިންސިޕަލް ޖެހިގެންސިސް ޖެހޭނެ. އެއީ މިސާލަކަށް
ސަރުޕްރައިޒް އަޅާ ދުނިޔޭގެ ނިސްބަތުން އެންމެ ތަޢުލީމީ ގިނަ ދުރައްދު. ސަރުޕްރައިޒްގައި ވެސް އެއްކޮށް ތަޢުލީމީ
މި ފުރުޞަތު ދިނުމަ 5 އަހަރު ތަނާ އެންމެ ކުއްޖެއްވެސް އެފަދަ ވާނެ ނަމަ. އެއީ އެ ބޭނުންގެ ހޯދުންތެރިކަމުގެ
ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ޕްރިންސިޕަލް ޖެހިގެންސިސް އެއަށް ސަރަޙައްދުން މި ކުދިން މި ގޮތަށް ނަމަ އެއްވެސް
ކުއްޖެއް އުފަން ނުވި. އެއީ އަދިވެސް ބޭނުންވާ ގޮތް. އަދިވެސް ބޭނުމެއް ނޫން ތަޢުލީމީ ކުދިންތަކާއި
ނަމަ އުފަން ވާކަން. އެއީ ރައްޖޭގައި ވެސް ނަމަ ވަރަށް ބޭނުން ކުރިން ދަރާގޮތް ހުރި ވެސް ވަރަށް ބޭނުން

ސްޓޭޓަސް ދެވިފައި އޮންނަނީ. ތެލެސީމިއާ ކުރިންނަޔާ ބަލި ކުރިންނޭ، މަރުވާނެ ކުރިންނޭ. އެހެންވީމާ، ކުރިންނަން
އޭގެ އަސަރުތަކެއް ވަރަށް ބޮޑެތި ހުރަ އަންނަނަކަން ފާހަގަ ކުރެވޭ. ކުރިން ވަޒީފާގެ ދާއިރާތަކަށް ދާއިރު ވެސް،
ސްކޫލުތަކުގައި އުޅޭ އިރުވެސް ހުރި ތަފާތު ކުރުންތަކެއް ނޫނީ ނަމަވެސް އަންނަނަކަން ފާހަގަ ކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، މި
ކަހަލަ ކަންތައްތަކާ ވެސް ދުރުހެލިކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވޭ. އެހެންވީމާ، ތެލެސީމިއާ 2000
ކުރިޔާއި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ 2000 ކުރިޔާ މިސާލަކަށް އަހަރަކަށް ބާވާގައިވާ 24000 ކުރިޔާ ދައްކާ. އެހެން
ފަރުވާތަން ވެސް މިހާރު މަދަރުސާތަކަށް ވެސް ތެލެސީމިއާ ކުރިން ނުލާފާ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ހަމަޖެހޭ ތެރޭގައި
ހަމަޖެހޭ ތަޖުރިބާގައި ހުރީ. އާދެ، މަދަރުސާއިން ވާހަކަ ދެއްކި އެހެން އިސް ފަރާތުން ޖިޔޯގްރަފީގައި ހުރީ އެ މީހަކަށް.
އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވަރަށް މަދުއިން ވެސް ފާހަގަ ނުކުރެ އެއްވެސް ކަމެއްގައި ނުޖެހި އެއްކަލަ 2000 ކުރިޔާ
ބޭނުމުގައި ޚަރަދުކުރެވޭ ވެސް ބަޔެއް ބޭނުންވެދާނެ ބޭނުންވާތީ 2000 ކުރިޔާ ދިރިއުޅުމާ މި ކުރިންނަން ބޭނުންވާ މި
ފަރުވާތައް ނުކުރެވިއްޖެއްޔާ ކޮންބައެއްގެއްޔާ ޖީނުވާ ނަގާނި، މި ކުރިންގެ ހާލަތު ގޮސްވެގެން ހަމަ އެހެން ސަކަރާތް
ފެއްތަރަށް ދަނީތޯ؟ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ރާއްޖޭގައި މިހާ ނިސްބަތުން ގިނަ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ
ހުއްޓުވަން ޖެހޭ. ކޮންމެވެސް ދިރާސާތަކުން އެކަށަވަރު ނަގަން އެބަ ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ޑިރެކް
ކަމަކަށް ހަމަ ބަލައިލުން ފުރިހަމަ ބޭފުޅެއް ގޮތަށް އަންނަނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެންނާ
ވާހަކަދެއްކެވުން ތެލެސީމިއާ ސޮސައިޓީ، ތެލެސީމިއާ މި ސެންޓަރ އަދި ސޭ އާ ވެސް ވާހަކަ ދެކެވުން ހަމަ
ތެލެސީމިއާ ކުރިންނަން ތެލެސީމިއާ ކޮންސަރނ ކުރާހަމަ ބޭފުޅެއް ގޮތުން އެބަ އިންޑަސްޓްރީއަލް ޑިވެލޮޕްމެންޓާ މި ދެ ހަމަ
ތެރޭގައި ވަރަށް އަވަހަށް ބޭފުޅެއް އެބަ ވަދެ މަޖިލީހަށް. ދެން އެހެންވީމާ، އެ އެއްބާރުލުމަކީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ސަޕޯޓް ކުރާ ވާހަކަ މި ފުރުސަތުގައި ދަންނަވަން. އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކި މި ޑިރެކްޓް ޓްރީޓްމަންޓް އާ އަދި
އަޅުގަނޑު ސިޓީގައި ފާހަގަކޮށްލައި ޑިރެ ޑިރެކްޓް ޓްރީޓްމަންޓްތަކަށް ވެސް އަލިއަޅުވާލާފައި ހުރިހެއި ކޮޅު ބޭފުޅެއް އެއީ.
އެހެންވީމާ، އެ ބޭނު ވެސް ކޮމިޝަނާ އެއްކޮން އަޅުގަނޑު ރިކަން އަދަދު މި ބޭނުމުގައި މި ގޮތަށް އައިސްލެން ވާން ވަކި
ފައިދާ އެއް އެބަހުރިކަން ކުރިންނަން. އެހެންވީމާ، ތެލެސީމިއާ ކޮންސަރން ކުރަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދުރުހުރި.
އެހެންވީމާ، ކޮންސަރން ކުރަން ވެސް ގޮތެއް ނުހަމަ ހަމައެކަނި 2000 ކުރިޔާ އޭ ކިޔާފައި ދުވަން އޭގެ ފައިދާތަކެއް
ވަކި ކުރިންނަން ވަކި ބޭނުންތެރިކަން ވާނެހެއް. ކޮންމެހެން އަޅުގަނޑުމެން މި ދަރައްކާ މާލޭ ކުރިންނަން ދިސްކަން
ދެ ވާހަކައެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ނުބަލަން މާލޭ ކުރިންނަކަން ވަކި. މުޅި ރާއްޖޭ އަށް ބާވާއިދު އަޅުގަނޑުމެން ހެދި
ހުރިހާ ސްޓޭޓްސްޓޭޓްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ރާއްޖޭގައި ލިބޭން ހުދު ހުރިހާ ސްޓޭޓްސްޓޭޓްތަކަށް
އެއްކޮންމެ ހަމަ ހުރިހާ ގޮތަކަށް ވެސް ބަލައިލާފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޚިދުމަތް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ތެލެސީމިއާ
ސޮސައިޓީ އަށް ވެސް ޚިދުމަތް ވަކިން އެ ގޮތަށް ބޭފުޅެއް އަރުން ހަމަ ވަރަށް ދުރުއްމާ.

މޯލްޑިވިއަން ބިޒްނަސް ސްކޫލްގެ ފަރާތުން ބޭނުންކުރި ވަރަކަތްތަކުން:

އަތޮޅުތެރޭ ފަތުރުވެރިކަން ބޭނުން އިތުރަށް ޕްރިވެންޝަނުގެ ބައި. މި ކޮންޓްރެކްޓް ކުރުމުގެ ވަރަކަ ދެކެވިއްޖެ ހާއިލު ވީ ފަސް އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި 28.2 ޕަސެންޓް ކުރިން އިތުރުވެފައި މި ވަނީ. އެއީ އޮފްރަޖީކާން އަހަރަކު ފަރަތަކަ ޖެހެން މަސްދަރާ ހަމައެކަނި އެބަ އިތުރުވާ ފަސްކުރިން ނުނި ޖެހެން ކުރިން އޮފްރަޖީކާން. އެހެންވީމާ، މި އަހަރުގެ މާރަކަ މަހާ ހަމައަށް ފަސް ކުރިން ރަނގަޅުކަމަށް ކޮންފަރުގައި އަބަދު ތަރައްގީވާ ސަރުކާރުގެއި. އެހެންކަމުން ވާއިރު، ބިލާ ހުރިހާ ގާނޫނުގެ ސިފައިގައި މިއަދު އިގަތިކުރުމުން ފަރާއިރު، މި ޕްރޮފެޝަނަލް ބައި ކޮންޓްރެކްޓް ކުރުވާން ދެއްކި މި ގަދުކުރުމުން އެންގޭ. އެހެންނަމަވެސް ކަމަށް ފެށޭއިރު ހަގަ ކުރިން އިތުރުވާ ފަރާކަން ޕްރޮޓެކްޓަރ ބޭފުޅުން ހަގަ ހިފާ ފަރާތްތަކަށް. ފަރުވާ ދެން ފަސް މިގެއިތުރަން ފަރުވާގެ ޖެހޭގައި ހިމާން އެނގޭ ދުވަހު އެއް ކަނޑައެ މިއީ ތާ އުޅެން މިއީ. ތާ އަޅަން ތާ ގަނޑުކަން ނޫޅޭ. ހަގަ މިހާރުގެ ކައިރީގައި ބޭނުގެން މި ހުޅަން ޖެހުނީ. އެހެންކަމުން ވަނީ ކޮންމެ މިހާރު ފަސް ތާ މި ދުފުނީ ކޮންމެ ޖެހިގަތުން. އެކަމަކު، ތާ ދޭން ފަސް މި ޖަގަހަ އެއް ބައެއް. އެކަމަކު އެއަރ ހިލޭ އެބަ ކުރި ހަމަ ބައެއް ކުރިން ހަރުދަކަށް އެއްވަރަށް ތާ އަޅަން އެބަޖެހޭ. އޮފިސަރުން ފަރާތުގެ ކާއިދާ މަހަކު ދުވަހަށް ދާއަރާނ. އެހެންކަމުން ވަރާ މަހަކު ދ ޖެހިގެން އެބަ ބޭނުންތަ ތާ އަޅަން. އެހެންވީމާ، މި ދު މިހުރިހާ ފަސް މި އަނގަޅު ނުދެވޭގައި. އަސްލު ބަޔަކުގައި ތާ ދު މިހުން ކަދަވަރަ އެއް ނޫން. އެއްބާރުލު ދުން ގަބޫލު ކުރިން އިތުރުވާ ފަރާކަން މި އިންބެލެންސް ވަނީ. އެހެންވީމާ، ބަޔަކުގައި ތާ ހުރިން ފަސް އުނދަގޫ އެނގޭ ބޭރު އެއް ސަރަހަބު އެއީ ހަގަ ކުރިން އިތުރުވެން. އެހެންވީމާ، އެ ކަމަށް ހަގަ އަތޮޅުތެރޭގެ ފަރާތް އިސްކާން ޕްރޮފެޝަނަލް ބައި އެބަ ބޭނުންވާ މިގައި ތަރައްގީވާ ހަން މިފަހަރު ޒަރޫރީ ހުރިގެން ދާއިރު ހިމަނަން. އެހެންވީމާ، އެ ވަރަކަ އިތުރުކުރަން ބޭނުންވާ. ދެން ހަގަ އޮތްއިތުރުން މަދަނައިގައި ބައިވެރި ވީވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ނޫން ކަންތައްތަކާ މި ހުންނަނީ. މަދަނަ އެކަންޖެހެ ނޫން އެއްފަސް އިންޝުއަރަންސް ޕްރީސޯ އެއްގައި ބައިވެރި އެއް ނުވާވާ ފަރާތްތަކާ ކުއްޖަކަށް. އެހެންކަމުން ވާނަމަ ތާ އަޅާ ކަނޑު ފަހަރަށް އެބަ ބޭނުންވާ ފުލުޖަރު ފަސް. އެދެ އަދަދު 285 ރުފިޔާ. އެއްފަހަރު ބޭނުންކުރިފައި އެއްދައިދަން ޖެހޭ އެއްޗެއް އެއީ. މަދަނައިން ހާމި ނުފެބޭ ކަމަށް ވަރާ މިސާލަކަށް މި ބޭފުން މި ފެބޭ 2000 ރުފިޔާގެ އިނާޔަތުން އެ ގަނޑަން ފަސް ޖެހޭ. ނޫނީ އެހެން ހަރަދުތައް ފަސް ކުރަންޖެހޭ. އެހެންކަމުން ވާނަމަ މި 2000 ރުފިޔާ އަދި އެންމެ އެކަށީގެންވާ އަދަދަކީ އެއީ ސަބަބެއް. އެ ގެސްޓްހައުސް ފަސް މިހާރު 64 ރުފިޔާ އިން އެންމެ ފުރި އެއް އެ ގަނޑަން އާގެ. އެ ދުވާ ކޮންމެ ފަރާތަކު އެބަ ދުވަސް ޖެހޭ ދު ފުރި ނޫނީ މިންވަރެ. އެ ފަސް ރޭ އެބަ ދުވަސްޖެހޭ ހަފްތާ އަކު. އެހެންކަމުން ވާނަމަ ގެސްޓްހައުސް އިންޑިއާނެޝަނުގެ ވަރަކަ އެކަނި މި ދުނިޔެ. އެއަރ ބޭނުންވާ ސްޓެންޑަރޑް ފެބަރު އާއި ސަރުކާރާއި ނިޒާމު އާ އެ ގަތަން ޓްރެއިނިންގްއަށް ބޭނުންކުރާ ޕްރޮގްރާމް ސަމަނަބޭއްވަން ޖެ ޖެން ބޭއްވިން ދިރާސީ ރުފިޔާ އާ ދުވަސްތަކުގެ އަދަދު މި ހުންނަނީ އެކި

ޒަމާނުގައެވެ. އެ ޒަމާނުގެ ފެށުމަކީ ހަމަ މި ޖާގަހެއް ހަމަ ކަންތައް ކުއްޖަކަށް އެކަމު ޝައުޤަށް ކުރެވޭ ގޮތަކަށް ނުވެ.

އެހެންކަމަށް ވާހަކަ ބޮޑެތި ރަމީސްބަރުގެ ބޮރިބޮޑަސްބީ ނަގަމުން ދާ ކަންތައް ކުއްޖަކަށް ޒަމާނުގެ. އާދެ މާނައަށް

7000 ރުފިޔާ ނޫނީ 10،000 ރުފިޔާ އެ ކުއްޖާ. އެ ހަރުކު ފުއްޖެއްޔާ ފެށޭ އަމިއްލަ އަށް ހޯދަން މި ޖާގަހެ.

އަމިއްލައަށް ރިޔާއަށް ކުރަން މި ޖާގަހެ. އެހެން ވަރަށް މި 2000 ރުފިޔާ އިން އެއްކަލަ 7000 ރުފިޔާގެ ޒަމާނު

ހޯދަނީ ނުވަތަ އާއި ރިޔާއަށް ކުރުވާނަމީ. ހަރުކުފުއްޖެ ހާލަތުގައި އެއީފެށް ސުވާލެއް. އަޑުއަހާމީހުން ހަމަ

ބޭނުންވާ ހުރިހާ ކަންސަރަޖަށް. ހުސްއެކަނި ރާއްޖޭގެ މިހާރު ތިބި 525 ކުދިންގެ ތެރެއިން މާލެ އަށް ނިސްބަތުން ވާ

ކުދިންގެ ވާހަކަ އެކަށީގެން ނޫން އަސްލު އަޑުއަހާމީހުން ތަފާސްލު ކުރަނީ. ޒައުޤުތަކާއި މި ގޮތް ހަމަ ހުރިހާ

އެންމެހާ ހަމަހަމަ ކަން. އެހެންކަމާ، އެ ވާހަކަ އަޑުއަހާ އިތުރުކަންތައް ބޭނުންވީ ހަމަ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިހާސަލުން ވާހަކަދައްކާފައި:</u>

އާދެ، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އަޑުއަހާމީހުން މިހެން ޖިއްޖަތުތެރި ގޮތުގަދަކަމުގެ ހުސްވަރުމުގާތުގެ ވަޒީފާ މިހާރު

ބޭނުންކުރަމުން މި ދަނީ 1:00 ގައި އަލުން ފެށޭނެ. މިއީ އެދިވަޑައިގަތުމުގައި މިހާރު މި ތިއްބެވި އަޑުއަހާފައި

ޖުބައިރު، ހާމިދު.

<u>އެންމެފަހު ދާއިރާގެ މުންބަރު އަޑުއަހާފައި އާއި ވާހަކަދެއްކުން:</u>

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ ދެވަނަ ފަހަރަށް ފެށޭ ތިބޭފުޅުން ވަޑައިގެން ދެއްވީމަ. އަޑުއަހާ މިފަހަރު ހަމަ

ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި ބިލު ހުށަހެޅުމަށް އަދިއިރު ހާއްސަ އެއީ އަށް ބޭނުންވާ ނުކުތާ. އެންމެ ފުރަތަމަ

އަޑުއަހާމީހުންގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްދެއްވި ބޭފުޅުންނަށް ތި. ދެން ހަމަ މިކަހަލަ ހުރިހާ ޖަމުއިއްޔާތަކުން ފެށޭ މި

ޖެހިނަމަ މިތި މާނަކަށްދީއިރު، ހާއްސަ އެއީއަށް ބޭނުންވާ ބައި އޮތުން އެހާ ރަނގަޅެއް ނޫން. އެއީ ހަމަ ވަރަށް

ރަނގަޅަށް އާއި އަޑުއަހާމީހުންނަށް ސާފުކުރުމަށް. އެ ބަސް އަޑުއަހާމީހުންނަށް މިހާރު ކަނޑައަޅާ ދުވަސް ކުރީގެ ހުރިހާ

ބޭފުޅުން ފެށޭ މިހާރު ހަމަ ގޮތަށްވަރަށް ދިއުމަށް. ދެން އަޑުއަހަމުން ފެށޭ ހަމަ ދަންނަވާލާން އުޅުނު ވާހަކަ އެއް

އެއީ ބެހެއް ކަހަލަ ހަރަދުވާ މި އެއްޗެހިތައް ހިނގާފާ އަޑުއަހާމީހުން އެ ހުރިހާ އެއްޗެހި ކަލޭޑަރުހުރިވާ

ދެންގަންނަން ފެށޭ ދަރިވަރުން. އެހެން ދަންނަވަން ދަންނަވަން އިނދަ ތި ވިދާޅުވި ބިލާ ހުރަހަޅައިވާ ވާހަކަ.

އެހެންކަމަށް ފުއްޖެއްޔާ އަޑުއަހަމުން ހިފަނި މިހާރު އަޑުއަހާމީހުންގެ ތެރެއަށް މިއީ ވަކިގޮތް ފެށޭ މި އުޅެނީ ވަރަށް

އެހެން ގޮތަކަށް. ދެ ބިލު އެއްފަހަރުން ދެން އައްފެށޭ ކަހަލަ ޒިޔާފަތްތަކާއި މީގެ ތެރެއިން ބޭނުންވާ މި ހުރިހާ އެއްޗެއް ނެތީ.

އެހެންވީމާ، ތި އަޑުއަހާމީހުން ހިފަނި މާ ރަނގަޅު ގޮތެއްހެން. ދެން ތިހެން ވަކިއެއް ކަމަށް ފުއްޖެއްޔާ ހަރަދު ފެށޭ

ދާ މިންވަރުތައް ފެށޭ އެނގޭން ހުންނާނެ. އެއީ އެއްއެ ކުއްޖަކަށް ކުރާ ހަރަދާއި އަހަރެ ކުއްޖަކަށް ކުރާ ހަރަދާ

ވެސް ތަފާތު އުޅެވޭ. ހަރަކާތަކު އެ އަދާ ކުރިންނާ. އެހެންވީމާ، އެ ބަޔަކުތަކުގައި ތެރޭގެ ހުންނަ ކުއްޖެއް ވެއްޖެއްޔާ އެ ކުއްޖަކަށް ބޭނުންވާ ވަރަށްމޮޅު ޓީޗަރުންވާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށް މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ނިންމަންޖެހޭ ކަމެއްހެން. ދެން ކޮންމެ ޒަމާނެއްގައި ވެސް މި ކަރަދަ އަސާސީ ބައިވެރި މިއީ ހަމަ ދަރިވަރުންގެ ބަޖެޓުން ކޮންމެހެން ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަމަގައިމު ވެސް ފަހިކުރަން ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކޮންމެ ފަރާތަކުން ދަންނަވާލަން.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޖުބައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ވަޒީރުގެންނެވި މިން ބޭފުޅުންނަށް މަޝްވަރާ ދަންނަވަން. ފަހަރުގައި އަޅުގަނޑު ދައްކާ ވާހަކަ އެ ދޭހަކުރުމުގައި ހިތްފުޅު ހަމަޖެހުނީ ވަޒީރުގޮތުން ވެސް އެކަށީގެންވާ. ފުރަތަމަފަހަރު އަޅުގަނޑު އުއްމީދު މަޖިލީހުން. އާދެ، އަޅުގަނޑު އަސާސީ ބޭނުންތަކާ ތަޢުލީމީ ކުދިންނަށް ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ލިބިދިނުން. 2000 ރުފިޔާ ވިޔަސް 500 ރުފިޔާ ވިޔަސް 64 ރުފިޔާ ކަމުގައި ވިޔަސް. މިހާރު އެއްޗެހިތަކަށް ވެސް ނަގާ ބަރާބަރު އަގު އުޅޭ. މާލެއިން މި ލިބޭނެ ހުރި ޒިންމާދާރުންނާ ރަނގަޅުކުރަން ނުޖެހޭ. ދެން އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް އުނދަގޫވާ މައްސަލަ އެއް މިއީ ކޮންމެ ބައެއްގައި ވެސް އުޅޭ ކުރިންނަށް ދަތުރުތެރިން ހުރި ރާދު އެއް ކުރަން މި އެދޭ މަސައްކަތް. ބަސްތަކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ލިބޭން ވަސީލަތްތައް މަދު ބައެއްކަން މިއީ. ބައެއް ރަށްތަކުގައި ދުވަސް ވެސް ތިރިކުރަން އުނދަގޫ. ކަރަންޓުދޭ އެ ހުރި އެންމެންނަށް އެ މީހުން އެ ބޭނުންވާ ހުރިހާ ކަމެއް ކޮންދުވަހަކު ދަރުމަވަންތަ ދަތުރުތަކެއް. އޭގެ ފުރަތަމަ ދަރުމަވަންތަ ނޫން މިއީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތަށް އަރައި، ސަރުކާރުގެ އިޖު ވެސް ދެން ނަތީޖާގެ އިސްލާމީ. އެކަމަށް ހިތަށް އަރައިގެން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ މިފަދަ ބަޔަކުން ޓީޗަރ ބޭނުންނުވާ ވެސް އަދި ޓީޗަރ ފަދަ އެހެން ޖަމާއަތްތަކަށް ވެސް ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ލިބިދިނުން އެ ގާތަށް އިސްލާމީ އެކު މިންވަރުކުރަން. އެހެންވީމާ، ޓީޗަރ ބޭނުންގެ އަދަދު އަޅުގަނޑު ހަމަ ފަރުވާތެރިން އެދިން މަސައްކަތް ކުރައްވާތީ ޓީޗަރ ބޭނުންވާ އެއްސަރުގައި ދީގެ އެހެން ކުރިންނެރުމަށް އޭގަ ޓީޗަރު އެކަމު މަޖީގައި ވެސް، އަދިއެކަމު މަޖީގައި ވެސް. އެ ކުރިންނަ ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ލިބޭނެ ކަމަކު ގޮތަށް ރަށް ވެސް އަދަދަކަށް މިއީ ބައްޓަން ކޮންމެ ފަރާތެއްގެ އިލާފު ފަރުވާތެރި ދީގެން ނަގާފައި މިކަމަށް އެދިއެދި ބައްޓަ ދީ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފާހަގަކުރެވޭ ތަޢުލީމީ ސަބްސިޑީ ވަރަށް ތަފާތު ބަސްގެއިން އަޅުގަނޑު ހިތާ. އޭރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަމުގައި މި ޖެންޑަރުގެ ޓީޗަރުންނާ ބެހޭ ގޮތުން ސުވާލު. ދެން އެހެން ކަންކަން އެއީ އަސާސީގޮތުން ޑިސްއޭބިލިޓީ ބޭނުން އިސް އެއް ނޫން. ދެން ފާހަގަކުރަން ދިވާ ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމެއް ދެއްކި މިއީ. ދެން

އަޅުގަނޑު ވެސް މިކަން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މިކަން ހާސިލުކުރެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، އެއީ ޤާނޫނީ ހުރިހާ ކަމެއް ވާރުމަވެގެން ދަނީ. ދެން އަޅުގަނޑު އަޅާއިރުގައި އޮފީސްތަކުގައި އެހެން ޒަރޫރީ ގޮތުގައި މިކަން ކޮންޓްރޯލް ކުރަން ނުކުރެވުނު ކާމިޔާބު ތަޢުލީމީ ނިޒާމަށް ވެސް އެބަހުރި. ދެން އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ އަޅުގަނޑަކަށް ވަރަށް ދަތިކަން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ކޮންފަރެންސްތަކާ މި ކަހަލަ ކަންކަމުން ބަދަލުއައުން ހުންނަ ބައެއް އުސޫލުތައް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެށޭ ބައިވެރިވުން މާ ބޭރުން ހުންނާނީ އެ ކަހަލަ ކަންކަން ބައްލަވާފައި. އެ ކަހަލަ ބައެއް ކަންކަން އަހުއްމު ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނާ އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ވަރަށް ޓަކައި ވަނީ ވެސް. އިންޓަނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަންސް ކުރިއަށް އަހަރެ ވެސް ކަނޑައަޅާފައިވާތީ. ވެސް ބައެއް ފަހަރު ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ބޭނުން ހަރަކާތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދާއިރާ ރަނގަޅު ކުރަން.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހިތާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮޅުން ސަޕޯޓު ލިބޭނެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހިތާ އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލު ގެނައުން ވެސް ބައެއް ފަހަރު ދިމާވާ. ދެން އަޅުގަނޑު އެހާ މުހިންމު ގޮތެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނީ ގޮތުން އުފުލިފައި މިކަން ހުރީ ކުރަންވީ ކަމާ ގުޅިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ހާލަތުގައި ވިސްނަން ވަރަށް ބޮޑު ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހިތާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަޒީފާގައި ސިޔާސަތު ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ކުރިއަށް ދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހިތާ އަދި ކޮންމެ ދުވަހަކު ބޭނުންވާ ކަމެއް. މިއީ ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ސިޔާސަތާ ގުޅޭ ކަމެއް ކުރަން ބޭނުންވާ ކަންކަމަށް ހުށަހަޅާ ބައެއް ވެސް މި ފަދަ ގޮތްތަކުގައި ވަނީ ހުރިހާ ކަމެއް ވާދަވެރިކަމާ ގުޅިގެން.

އެހެންވީމާ، މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުތަކުން. އެކަމަކު އަދި ވެސް މި ބޭފުޅުންގެ ވެސް ފުރިހަމަ ހަމަ އެއްގޮތަކަށް މި ސިޔާސަތު ޤާނޫނު ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ދަށުން މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ތަނަވަސް ހަމަ ބޭނުންވާނީ.

ރިސާޗަރުން ވާހަކަދެއްކުން:

އަރުވާސީފް 1 މިންޖަން އެހީވެދިނީތީމަ.

އިންޓަވިއު ދެއްވާ މަޢުލޫމާތު އަރުވާސީފް އަދި ވާހަކަދެއްކުން:

އަޅުގަނޑު ވާހަކައިގައި ދަންނަވާލީ ދައުލަތުން ދައުލަތުގެ މިކަން ކޮންދުރަށް، އެއީ ހަމަ ދައުލަތުން އެކަން މި ކުރަނީ ވެސް އަސާސީ ސަރުކާރުން ސިޔާ ޤާނޫނާއި ނުކުން. މާނައަކީ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ދުވަހު ދައުލަތް މި ރަނގަޅު.

އެހެންވީމާ، ހާލުގައި ޖެހިފައި ތިބޭ މީހުންނަށް އެހީތެރިވެދިނުމަކީ އެ ތަނެއްގައި އުޅޭ މުއްސަނދިންގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް. އެހެންވީމާ، މުއްސަނދިންގެ އަތުން ވިއްޔާ މި ނުލެސް ހުރިހާ އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، މި އަސާސީ ކަންތައްތައް ކޮންދުންގެ ހާސިލު. އެހެން އަސާސީ ހަމަ ދަރުމަވެރި.

<u>ރިޕޯސަރުން ވާހަކަދެއްކުން:</u>

އާދެ، ސޯސައިޓީއަށް އަޅުގަނޑު ޖުމްލަ 3 މިނެޓް، 3 ބައިގެ ގޮތުގައި ބައްސާވާލައްވައިގެން ކިޔައިދެންދެންދަވާ. އެއީ ވަގުތު ވަރަށް ބޮޑަށް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެއްލޭހާއިރު ދިމާވަނީ އިތުރަށް މި ދަނީ، އެހެންވީމަ.

<u>މޯލްޑިވިއަން ތެރަޕިސްޓާ ސޯސައިޓީގެ ފަރާތުން ފަރީދާ ވާހަކަދެއްކުން:</u>

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހާމިދު ވިދާޅުވިހެން ހަމަ މައުލޫމާތުތައް ހުށަހަޅާލަން. ހަމަ މައުލޫމާތުތައް ވެސް އެބަހުރި. ދެން ޖަހައިލަން ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް ރަށްރަށުގައި ވެސް ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުގެ އަތޮޅުތަކުގެ ކުދިންނަށް އަޅުގަނޑު އަމިއްލަ ގޮތުން ވެސް ހަމަ ގެނައިން. ގާތުގައި ވެސް ވާހަކަދައްކައިން. މި ކަންތައްތައް މަސައްކަތް ވެސް ކުރިން ބައެއް އަތޮޅުތަކުގައި ހަމަ ހުރިހާ ތެރަޕިސްޓާ ކުދިންގެ ބެލެނިވެރިންނާ. ހަމަ އެ ބައިތަކުން ވެސް ވިދާޅުވާ ގޮތުގައި މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންވެސް ގެބަތްތަކުން ދަރުވަރުތަކުން ހުރިހާ އެއްޗެއް ނުދެވޭން. އެކަމަކު ދަރުވަރުން ވެސް މިސާލަކަށް އެ ކުދިންނަށް 2000 ރުފިޔާ، މިހާރު ވެސް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައްކުރެ އެބަ އުނިވަރުން އެބަ އާދެ. އެއީ ކުއްޖަކަށް ހަމަ މަހަކުގެ މައްޗަށް 1000 ރުފިޔާ ވަރު ވެސް ޖެހެނީ ވެސް އެބަ އަރާ. ޖެހެނީތަކާ އެއްކަލަ އަރަން ޖެހިފައިގެން ގެނަވަރަން ގެއްލުން ލިބިފައި ހުރިވަރާ އެއްކަލިތަކު ވެސް ބަލަން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ވެސް ހަރަދުތަކާއި އެބަދޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވެސް ކަންތައްތަކާއި އުނިވަރުންދާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުދިންނަށް ރައްކާތެރިކަމުގެ، ސަލާމަތީ އެއް ނުވޭ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ގިނަ ހަމަ ބޭނުން ކަންތައްތައް އުނިވަރުން ގޮސްފައި ހުރުމާ އެއްޗެއް ގިނަ ބެލެނިވެރިން ބުނޭ މިހާރު ވެސް އެ ބައިތަކަށް ކަނޑާފައި މިސާލަކަށް 2000 ރުފިޔާ ދީފިމަ އެއް 2000 ރުފިޔާ އިން މަހަކު ކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކެއް ވަރަށް މަދު. ހަމަ ވަރަށް ގިނަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުދިން ހަމަ އެ ގޮތަށް ބެލެނިވެރިން ފާހަގަކުރައްވާ. އެހެންވީމާ، މިސާލަކަށް އެބައި އެހެން ފަރުވާތައް ވެސް ގޮތަކަށް ކަންމަތިވެސް އަންނަންޖެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައްސަލަ އެއް ނުވޭ. އެކަމަކު އެހެން ފަރުވާތައް ނަގައިސް އެބައި ހަމައެކަނި 2000 ރުފިޔާއިން ފުއްދާ ކަމަށް ވަނީ އެއްކަލަ ބައެއް ބެލެނިވެރިންނަށް 2000 ރުފިޔާ މިސްކިތްސް ކުރުވިދާނެ އެހެންގޮތަކަށް ހަރުދަނާކަމެއްގައި އެކުއްޖާގެ ޓްރީޓްމަންޓް ބަލައިދާއިރު ޓްރީޓްމަންޓް ރަނގަޅަށް ނުކުރެވި. އެހެންވެއްޖެއްޔާ މިއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮންސަރނެއް. އެއީ ބައެއް ބެލެނިވެރިންނަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ވެސް އިތުބާރުއް ނުވޭ ދުއްތި އެ ގޮތަކަށް

2000 ދުނިޔޭ ރިޕޯޓު އެ ކުއްޖާގެ ބިރުބަންބު ރަނގަޅުކަން ކުރުވާނެ ކަމުގެ. އެހެންވީމާ، އެ ހިދުމަތްތަކަށް މިހާރު ފަސް އުނިކަމުން ދިރުމާ ކުއްޖާ އަށް އެ ސަލާމަތީ ނިޒާމުން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެ ގޮތަށް ފަސް ބަލައިގެންފައި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ބެލެނިވެރިންނާ ފަސް ވާހަކަ ދައްކައިގެން ފުރުސަތު މިއީ އާ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެވެ. އެހެންވީމާ، ވަކި ހަމައެކަނި މާލޭގައި ހުރި ބެލެނިވެރިންނާ އެއް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން ދަސްވާނީ ކުރުވުނުގެއެވެ. އެހެންވެ އެ ވާހަކަ ދެއްކީމެވެ.

މާލޭ ވިޔަން ބެލެނިވެރިއާ ސޮސައިޓީގެ ހާލަތު މުޖުތަމަޢު ފިޔަވަޅު ވާހަކަދެއްކުން:

ސުކޫލްތަކާ. މުދައްރިސުން އަޅުގަނޑުމެންނަށްވެސް އަސާސީ ކޮންސަރނަށް ނުކުތުމަށް ލިބުނު ނުވަތަ މި ޖިސްމާނީ އިންސާނީ މިގައި މަސައްކަތަށް. އެހެންވީމާ، މި މުދައްރިސުން ސަރުކާރުން ނުވަތަ ރައްޔިތުން ނުވަތަ މި މުދައްރިސުން 2000 ވަނައަހަރު ޕްރަންބަސް އަކަށް ލިބުމަށް މަސައްކަތް އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ފަސް އެ ކަންކަމަށް މަރުޙަބާ ކިޔަން. އެހެންނަމަވެސް، ކުއްޖާ އަށް ދިމާވާ މަސައްކަތް އަށް މިސާލަކަށް މި އިންސާފު ޤާއިމުވެ. މި ބޭނުމާ ފަށައިގަނެ ޤާނޫނު މި ނުކުރެވޭ ކުއްޖެއް ނޫނީ ހާލަތު އެހީއަށް ބޭނުންވާ މިނިސްޓަރީ ބޭނުމަށް ފަށާފައި ލިބުމަށް އެބަ ދިމާވާ މަސައްކަތުގެ ބައިވެރި. އެކަމަކު 2000 ވަނައާގެ އެޖެންޑާގައި ކުއްޖާއަށް ޚާއްޞަ މި ކޮންފަރ ނުކުތުން ކުއްޖަކަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ފުރުސަތު އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ އަށް ނުވަތަ މި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަރިންނަށް މި ޖަމާޢަތު މިސާލަކަށް އެ ފިލާވަޅު ބައިވެރިވާ ބޭފުޅުން ދަރިވަރުން ނަންގަތުން. ކޮންމެއެއް މަޖުބޫރު ނޫނީ 2000 ވަނައަހަރު ލިބިގެންދިޔަ ނުވަތަ ދަރުމަ. އެހެންނަމަވެސް، ޙައްޤުތަކުގެ މަސައްކަތް ސަރުކާރުން އަދި ބޭނު ހަރަދު ދާއިރާގެ އާ ކަނޑައަޅާފައި އާދައިގެ ކުރުވުމަށް ޖަވާބު ނުކުތައި ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ނުވަތަ ކުއްޖާގެ އެ ހިސާބުން އެ ބާރުގައި ނުވަތަ އެ ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިންގެ ކަމުގެ އެކުއްޖަކު ނުކުތުން މިހާރު ޖަވާބުދާރީ، ނުކުތުން. ކޮންމެ ކަމަކު ވަކި ވިއްސާ ލިބޭ. އެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ގޮސްލާ ކަމަށް ވަރަށް އަޅުގަނޑު ހިފަހައްޓާ މިހާ ބޭނުންތަކެއް އަމިއްލަ ބަރުދަށް އެ މިހާ އަށް އެ ކަންކަން ލިބިގަތުން ކަންތައްތަކުގެ އާދައި ބަހަގޮތް. މިހާރު ފަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންތައްތައް މި ވާ ގޮތުން ސުލޫކު ކުއްޖަކަށް އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި ގޮތުގަސް ކަނޑައަޅާ ފަސްކުރަހަކަށް ދުވަހު ސުލޫކަށް ނުދެވޭ. އެއީ ޤާނޫނަށް އިސްލާމީ. އެއީ އެ ތަން ހުސްވެގައި މި ހުރިހާ ހަމަޔާއިތުރަކަށް ވަކި ދުވަސްތަކަށްގައި. ހަމަ ސުލޫކު ދުވަސްތަކާއިގައި އެކަކު މި ހުރިހާ. ސަރުކާރުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ކުއްޖާއާ ހަމަ 60 ދުވަސް އަހަރުގެ ތެރޭގައި އެބަ ގެއްލޭ. އެފަދަ ކުދިންތަކާ ނުކުތުން ކުދިންތަކާ ޙާލަތުގައި އެ ގޮތަށް މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި އާދަ ކަމަށް ވަކި ފިޔާ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތަކާ އެކަކު ފަސްކަމަށް ގޮބޮސްކުރީ. ސުކޫލްއާ.

މޯލްޑިވިއަން ޑެފްސިވިއާ ސޮސައިޓީގެ ފަރާތުން އަބްދުލްމުޙިއްޒު ޙަސަން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އިސްކޫލުތަކުން ބޭނުންވޭ ވަޒީފާ އަށް ދިއުމުގެ މައްސަލާގައި އިތުރަށް ހަމަ މި ކޯޑިނޭޓް ޖަމްޢިއްޔާގައި އުޅެނީ ފަސް ހަމަ ފަހަރު ތަފާތު ކަންތައްތައް ދިމާވެފައި އެބަހުރި އަޅުގަނޑުމެންނަށް. ދެން ހާއްސަކޮށް ފާރަވެރިކަމުން ރާއްޖެތެރޭގައި ތިބި ހަމަ ކުދިން އުމުރުގެ ކުރިން މި އުޅޭ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަމަ މާލޭގައި. ވަރަށް މަދު ކުއްޖަކަށް ރާއްޖެތެރޭގައި ޓްރެއިނިންގ ސަރުކާރުން އެދުނީ. އެހެންކަމުން ފަރާތްތަކުގެ ރާއްޖެތެރޭގައި މިއަދު ތިބި ކުދިން ފަސް ހަމަ މި އަޅުގަނޑުމެން އަހަރެމެން އެންމެހައި ހަމަ މި ދިވެހި ބަހުގެ ބަހަށް، މި ކޯޑިނޭޓަރ އާ ކުރިއަށް ގެންދަން. އެއީ ރާއްޖޭގެ ސޮސައިޓީ އަދި އާ އެއްޗެއް އެއް ދުވަސް މި ހުރިހާ ކަމަކަށް. އެހެންކަމުން ވަކިން އަޅުގަނޑުމެން ނަގާ މި ފާހަގަކޮށްލަން ދެން ބިޔަރުމަތީ ބަޔަކު ބޭފުޅުންނަށް ހިފާދޭން ކުރެއްވި މި ބޭނުމަށް ކުރިން ބައެއްގެ އަހަރު މި ފާހަގަ ދެއްކެވި. ދެން މިހެން ކުރިންގެ ބައެއް ނޑޭ. އެހެނިހެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަހުރި ދެއްކި އަޅުގަނޑުމެން މި ގޮތުން ކުރި ކަންބޮޑުވުމެއް، ޖަވާބު ހޯދުމުގައި ނޫނީ ސިޔާސީ ތަރުތީބު ދިމާވެ ކަންބޮޑުވުން ނޫނީ ސިޔާސީ ނިންމާލުމަށް މަސައްކަތް ނިކުމެ ދެން ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ އެހެން މިނިސްޓަރާ އެއްބަސްވުމެއް، މަސައްކަތް ކުރިމަތި އެ ދިމާވާ ގޮތަކަށް ޝުކުރު. އެހެންވީމާ، މި ކަނަޑި ކަމެއް ހަމަ ފެންނާނެ ނަމަ މިހާރު ކަންބޮޑުވާ ކަމަކީ ކުރުމުގެ އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އާދެ، މި ރިސާޗުން އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާލަން މި ހިފީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޑެފްސިވިއާ ސޮސައިޓީގެ ފަރާތުން މިއަދު 3 ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނާ މި ހިއްސާކޮށްދެއްވި މަޢުލޫމާތަށްޓަކައި. އަދި މެންބަރުންގެ ފަރާތުން ވެސް އެ ހުށަހެޅުއްވި ޚިޔާލުފުޅުތަކުގެ އަލިގައި، މި ބޭފުޅުން ވެސް ދެއްވި ޚިޔާލުފުޅުތަކުގެ އަލިގައި ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބިލު ފުރިހަމަކުރުމަށް ދެން މިވަގުތު ހިމެނުން، ނުހިމެނުން ބައިތައް ނިމިގެންދާނެ. ދެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިހާރު މަޖިލީހުގައި މި އެއްބަސްވުމަށް ބިލު ވަކި ތަފާސީލުކޮށް ބަލައިގަނެފައި ހުރި ކަންކަން މި ބިލުގައި އާ މިނިވަން ކަމަށް އެކަމަކު ކޮމިޓީ ބަލައި ނިންމާނެ ކަމެއް. ބޭފުޅުން އެ ކަމަށް ޓަކައި ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރެއް އަދާކުރަން. އެއީ ގޮތެއް ވީ ހަމަ ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް ހިމެނޭ ރިއާޔަތްކުރާ ގޮތަކަށް މިކަން ކުރިއަށް ގެންދާން. ހަމަ ދެން ބޭނުންވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭފުޅުން ހުރި ސީދާ ސަބަބުން އިދާރީ ކޮމިޓީގެ ބައިވެރިން ނިންމާލުމަށް. އެހެންވީމާ، އެ ފުރުސަތަ އާ އެއްބަސް އަދި މުސްތަޤުބަލުގައި ބޭނުންވާ މެމްބަރުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދިން ތަފާސީލު ބޭނުންކުރާ ޝުކުރު ދަންނަވަން. މި ރިސާޗުން އަޅުގަނޑުމެން މި ބައްދަލުވުން ވެސް ނިންމާލަމުން މިއަދު ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަދިވެސް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން.